

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Ennek a számnak
az ára 7 lei**

1924. évi december hó 25.
III. Évfolyam * 23-24. sz.

 Megjelenik havonta kétszer
Cluj—Kolozsváron, Strada
Regina Maria 36. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre - - - - - 76 Lei
Fél évre - - - - - 40 Lei
EGYESSZÁM ÁRA 3 LEI

AZ „ARANYKORSZAK” TARTALMA:

VALLÁS ÉS FILOZÓFIA

<i>Orthodoxia vagy eretnekség</i>	371
<i>Vissza a Bibliához</i>	372
<i>A világralom szobra leromboltatott</i>	373

TÁRSADALOMTUDOMÁNY

<i>A bevádolt történelem</i>	382
<i>Az örületről</i>	394
<i>Vagy-vagy</i>	397
<i>Régiségek és volt értékük</i>	390

TERMÉSZETTUDOMÁNY

<i>Egyes állatokról</i>	391
<i>Afrika</i>	377
<i>A rádió haladása</i>	384
<i>Folyamatban van egy villamos gyűrű lesza- kadása</i>	383
<i>Mit jelent ez?</i>	398

MŰVÉSZET ÉS IRODALOM

<i>Házi szivárványok</i>	375
<i>Csend van és éj (vers)</i>	393
<i>Karácsony éjjel</i>	399

Megjelenik minden második vasárnap
Strada Regina Maria 36. — Telefon 4-46

Szerkeszti: *Faluvégi Dénes*

Előfizetési ára: egy évre . . . . . 120 lej
fél évre . . . . . 60 lej
egyes szám ára . . . . . 5 lej
Csehszlovákiában egy évre 20 csehek

Levelezés és előfizetés e címre ké-
rendők . . . . . „Aranykorzak”
Str. Regina Maria 36. . . . . Cluj—Kolosz

A TÉNY-, A REMÉNY- ÉS A MEGGYŐZŐDÉSEN ALAPULÓ FOLYÓIRAT

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP. * * * * *

III. Évfolyam.

1924. December 25.

23-24. szám

ORTHODOXIA VAGY ERETNEKSÉG

A RÓMAI történetíróktól valamint a szent történetből megtudjuk, hogy egy férfi, akit ők Krisztusnak neveztek, eretnekséggel vádoltatott és Tiberius császár uralkodása alatt több mint 1900 évvel ezelőtt halálra ítéltetett. Az ő közvetlen követői a tizenkét apostól is hasonló módon vádoltattak, és mindnyájan vértanúságot szenvedtek a Mester ügyéért.

Kétségtelen, hogy abban az időben a római népek a művelődés és civilizáció magas fokára emelkedtek; és bármily csudálatosnak tünik is fel, ezek a bűnök mind a törvény szerint, az uralkodók beleegyezésével és a nagy néptömegek megegyezésére vitettek végbe.

Látszólag ez legalább a következetesség, ha nem egyébnek a kedvéért nagyon alapos lecke volna a tekintelben, hogy a modern civilizáció hogyan kezelje saját eretnekeit, hogy ne kövessék el ugyanazokat a hibákat, hogy akaratlanul letiporjanak angyalokat.

Az újabb idők történetíróinak az a véleménye, hogy a világ alig juthatott volna el a mai állapothoz a római birodalom nélkül. Róma összekötő kapocsként szolgált a régi és a modern taladás között. A mi civilizációnk nagy része ezektől a népektől vétetett, amit viszont azok előbb Görögországtól kölcsönöztek.

Okos emberek már régen elismerték, hogy Isten egyik különös gondoskodása volt, hogy Krisztus ennek a hatalmas birodalomnak virágzó napjaiban jöjjön a világra, mert Rómában az akkor uralkodó állapotok nélkül a korai keresztyének, vagy az elnevezésük szerint az eretnekek, sokkal jobban akadályoztattak volna nagy munkájuk véghezvitelében.

Az ugynevezett eretnekek nagy komolyságot és örömet tanusítottak azon törekvéseikben, hogy megvigyék a világnak a kereszt üzenetét és ugyanakkor engedelmeskedtek az alázatos názáreti parancsainak az Ő nyomdokaiban járva. Ugyánúgy látszik, hogy mind tanítók voltak, és bárhova kergettek is őket az üldözők, az igazságosságot tanították, tanítással és példával és elítélték az igazságtalanságot magas és alacsony körök-

ben egyaránt. Ezek a különös emberek nem vettek részt testi háboruban, megtagadván a harcolást, ha ilyen szolgálatra vonszolták őket, még akkor is, mikor a barbárok a határon állottak. És azon idők nagy, szociális munkájában és ledérségében sem akartak részt venni.

A KORAI KERESZTYÉNEK GONOSZ MEGVÁDOLÁSA

Mindezen és még más erényeik miatt ezeket a korai keresztyéneket azzal vádolták, hogy hazafiatlanok, önzően társadalom ellenesek, és az emberiség valóságos gyűlölői. Mivel a kiállításokat, látványosságokat és egyéb szórakozásokat kedvelték, melyeknek azon idők orthodoxai hódoltak, ellenségeik utat és módot találtak arra, hogy némelyekből közülök látványosságot csináljanak. Így sokakat dobtak oda eledelül oroszánoknak és más fenevadaknak; míg még sokkal többeknek a ruháját olajba mártották és azután tüzre tették őket, és ilyen módon szolgáltattak világgosságot a látványosságoknak és az éjjeli tobzódásoknak. A parkok, melyeket a zsarnok Néro átengedett ily módon világítottak ki ilyen alkalmakkor.

Mindezen üldözések és utjukba dobott egyéb akadályok dacára, a megszentelt emberek folytonosan előrehaladtak, tántorithatatlan hittel, abban a hitben, hogy azon világgóság birtokában vannak, amely esetleg bejárja a világot. Az idő multával azaz vagy még több esztendő elteltével néhány nemesebben gondolkodó kormányzó felismerni kezdte azt aényt, hogy ezek az eretnekek jó polgárok voltak, hogy ők mindig engedelmeskedtek a törvényeknek és kellő tisztelettel adóztak a kormányzóknak, hogyha ez nem ütöközött nagyon bele az igazságról szóló tanításaikba.

Ezen ideig ezek az odaadó tisztelők csaknem mindnyájan az alacsonyabb népretegekből kerültek ki; sokan közülök valósággal rabszolgák voltak. De most már férfiak némi vagyonnal és világi befolyással jónak látták, hogy hozzájuk tagokul esatlakozzanak, magukkal hozván,

amint tudjuk, egy részét vallási eszméiknek, valamint a görög filozófiának.

Ily módon az egyház lassan-lassan észrevétlenül át lett itatva egy bizonyos mérvű világi szellemmel. Mégis tagjai most már sokkal rohamosabban növekedtek és a negyedik század elején egyes előkelők, valamint magas tisztviselők, elősegítették számuk növekedését; ezek közül volt Konstantin is. E császár alatt az egyház valósággal meghódította a világot.

A Thesszalónikabeliekhez szóló második levél második fejezetében Pál Apostol látnoki módon mondotta meg a tisztelők e testületének, hogy mi fog történni a későbbi időkben. Az Apostol felismerte, hogy igazságtalanság kezd besúszni az egyházba már az ő napjaiban, és megmondta továbbá, hogy mi fog történni a következő évszázadban. Elszakadás vagy hitehagyás fog következni; egy „bűnös ember“ fog támadni, aki bitorolni fogja Isten helyét és sok gonosz dolgot fog cselekedni, hogyha az utban álló erők félretétetnek. Ezen akadályozó ok volt a római birodalom polgári, pénzügyi és egyházi együttes hatalma, amely most gyorsan legyőzött.

TÖBBSÉGEK KORMÁNYOZTAK ÉS AZ ERŐSEK JUTOTTAK URALOMRA

Folyt egy darab ideig a versengés ezen most már világias egyház és a dolgok régi rendje között, és mindegyik arra törekedett, hogy orthodox kívánságait ráerőszakolja a világra. A többségnek mindig meg volt a hatalma ilyen törekvések kierőszakolására, míg a kisebbségben lévőket eretnekeknek bélyegezték. Mialatt ez a viszálykodás folyt a nagy hatalmasságok között, az üldözések egy ideig nem voltak oly kegyetlenek; az az azon öntudatos tisztelők felett, akik elhagyták a hitehagyott egyházat, szemet húnytak, és meg volt nekik bizonyos mértékben a szabad lélekzetük is. Azonban amint a bukott egyház a nagy Róma-anya legyőzött minden ellenkezést, hozzákezdett azoknak az üldözéséhez, akik kiléptek soraiból lelkiismereti okokból, még pedig ezerszer nagyobb kegyetlenséggel, mint ahogyan a korai keresztényeket üldözték.

Igy bünt bűnre halmoztak, és mivel ilyen gonosz kormányzás nyomában mindig tudatlanság és babona szokott járni, a világ lassan, de biztosan beletaszított abba, ami a sötét korok neve alatt ismeretes. Ugyanakkor a nyelvek, amelyeken a Szentírás íródott, gyorsan kimentek a használatból. Következésképen a Biblia teljes sötétségben maradt a néptömegek előtt hosszú korokon keresztül, mivel a holt nyelvek teljesen elrejtették. A pápaság, ez a bűnös ember most teljes erejében volt. Az inkvizíciós bíróságok és más kegyetlen találmányok sok millió embert gyötörtek meg és küldtek a halálba. Az eredmény az volt, hogy éjféli sötétség borult rá a civilizált világ vallásaira. Azonban a legsötétebb órában az okos emberek ébredezni

kezdték, és bátran szóvá tették az anyaegyháznak sok bűnét és az Irás gondos kutatása folytán követelték az eredeti egyház által gyakorolt erények egy részét, talán csak egy kis részét, mivel az éj sötétjéből kijöve, többet nem igen lehet tőlük elvárni.

Ezek a kiváló férfiak: Luther Márton és sok más, új nyelvekre kezdték fordíttatni a Szentírást, amelyek a régiak helyét kezdték elfoglalni, és hitelveket is felállítottak, és olyan tanokat tanítottak, amelyekkel a pápaságot vagy Róma-anyát messze meghaladták.

Itt jegyezzük meg, hogy ezeket a nagy férfiakat eretnokségért üldözték. Különös, de való, az emberiség mindig megkövezte a prófétákat, bebörtönözte és kivégeztette a legjobbjaikat, míg a későbbi nemzedék utólagosan mindig emlékeket épített a tisztelűkre. Következetesség, te vagy a drága ékszer! De mikor ismeri el az emberiség ezt a tényt!

VERSENGVE TISZTELTEK UGYANAZT AZ ISTENT

Most gyorsan új egyházak keletkeztek és erőben növekedtek és ebből a reformációból jött ki az, ami ma protestáns egyházakként ismeretes. Az anyaegyház még sokáig előnyben lévén, egyre folytatta a nagybani üldözéseket a világ sok részében csaknem az újabb időkig. Száz egy néhány évvel ezelőtt Napoleon tudatosan vagy tudatlanul kivette a pápaságot a hatalomból, az az időleges vagy politikai módon.

A Reformáció óta több türelem nyilvánult meg a független vagy lelkiismereti imádók irányában. „Megsegítettetek egy kis segítséggel.“ A történelem megismételte magát a Konstantin korszakához hasonlóan.

VISSZA A BIBLIÁHOZ

Nos hát bizonyára oktalan dolog volna magunkévá tenni vagy elfogadni a mi saját eretnekeink tanait alapos vizsgálat nélkül. A józan észből következik, hogy még oktalanabb dolog volna elfogadni az összes tanokat, melyek a sötét korszakokból eredtek. Bármelyik hit bálványozása általában elvakultságra vezethető vissza. Mivel Bibliák most bőven vannak, miért ne fürödnénk meg az új testamentomban talált tanok kristályos vizében, és ugyanakkor keresztesünk segítséget bármelyik forrásban, a vallások egész tömkelegében, szem előtt tartva az előrehaladásnál, hogy a Reformáció szükségképpen nem tökéletes, talán még csak alig a kezdetén van, mert a legtehetségesebb magyarázóink sem állítják, hogy megértik a Szentírás minden részét. Ezzel kapcsolatban olvassuk el újra Daniel 12-ik fejezetét. A próféta megjegyzi, hogy a vég idejében sokan ide-oda fognak futkosni és hogy megnövekedik a tudás. Bármelyik irányba fordítjuk tekintetünket, ezt csodálatosan beteljesedve látjuk épen a mi napjainkban.

Az ihletett író kétségtelenül különösen a prófétai íráshelyek jobb megértésére utalt, azaz

Biblia tudására vagyis arra a tudásra, amely gazán megérdemli ezt a nevet. Ez a próféta, valamint a többiek, megmondja nekünk, hogy ő maga sem érti meg mindazt, amit feljegyez. A próféta bizonyára nem ihletett volna meg, hogy olyasvalamit írjon, ami sohasem volna a világ javára. Így nem mellőzhető a következtetés, hogy a Szentirati kutatás tovább fog haladni tekintet nélkül arra, hogy mi e haladás kocsijába találjuk magunkat, vagy ülve maradunk és imádjuk bálványainkat. Minden nemes szívnek, aki örömmel tanulmányozza a Szentírást, kétségtelenül meg lesz a lehetősége, hogy egy fényesebb kavicsot szedjen fel mint előbb, amint egyre tovább és tovább halad az isteni igazság nyakait és megmérhetetlen partjain.

E tényeket szem előtt tartva, a józan ész és ésszerűség határán belül van, ha el vagyunk készülve, vagy legalább meg nem lepődünk, ha azt találjuk, hogy sok abból, amire hinni tanítottak minket, a sötét korokból jött. Az örökös gyötrelém rémitő gondolata a Szentírás fokozottabb megismerése és megértése által arra van ítélve, hogy elejtessék, mint más ilyenfajta védelem. Bizonyos, hogy ez magában véve nemeskavics fényesebb kavics lesz, hanem valóságos drága kincs sok ezer anya szívének, akiknek fiait kiméletlenül elszakították szeretteiktől és kegyetlen háborukban feláldozták.

A nemeslelkű fiatal emberek ezrei egy pillanat alatt letették az életüket a jobb világ legcsekélyebb reménye nélkül. Ezek a fiúk, akik mind valakinek a szeretettei voltak, a legfőbb ellenség börtönébe dobattak és talán csak kevés vagy semmi tudásuk nem volt a vigasztaló üzenetről, amely a minden dolgok helyreállítására tanított, amint az minden próféta szájáról elhangzott a világ kezdete óta. Egy szép ilyenfajta szentirati hely található Dániel második fejezetében, ahol a próféta az aranyfejű szoborról beszél, amelynél mindenfajta érc lefelé végig egy nagy világhatalmat ábrázol.

A VILÁGURALOM SZOBRA LEROMBOLTATOTT

Ugyanakkor Dániel látásban egy hegyoldalból ragott követ látott, melyet nem emberkéz alkotott; az az, nem volt kapcsolata a szoborral. A próféta látta, amint ez a kő lefelé gurult az évszázadokon, és világosságot vitt magával, amely néha elhalványodott, míg végül összetöri a szobrot, azzal, hogy a lábára zuhan. A próféta megmagyarázza, hogy a világ minden kormányai, az uralkodók és régiek egyaránt, vagy az önző elvek, amelyekre alapulnak, örökre el fognak pusztulni, és kétségtelenül megjő a felelet erre a gyakran megérett imára: Jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratom, a földön miként a mennyben. Ez a szentséges régi ima néha a legsötétebb órákban panaszok sírás formáját öltötte magára, mint ez: „Oh Istenem! tarts meg, amíg elmúl a te haragod.” Dániel látta, vagy mintha látta volna, hogy eljön az idő, amikor egy dicső-

séges ország fog felállítani. Látta vagy mintha látta volna, a déli napot a maga teljes ragyogó pompájában, amidőn igazság borította be a világot, mint a vizek a tengert. Ez az álom vagy látomás jól van megfejtve, és a saját tanításán kívül nagy segítség sok más prófécia megértésénél. A pártatlan történetírás is beismeri, hogy nagyrészt beteljesedett. A Bibliatanulók csak kevéssé térnek el egymástól magyarázataikban, míg eljutnak a tíz országhoz, melyeket a szobor tíz úja jelképez. Itt még mindig van véleményeltérés. A Jelenések 17-ik fejezetében egy olyan kép van megrajzolva, amely még teljesebben ábrázolja a föld színjátékának utolsó jeleneteit vagyis a mostani rossz világot. Ezt a látást teljesen megmagyarázza a Jelenések írójának az űrangyala, és ha jól megértjük, kétségtelenül kulcs e csodálatos könyv sok jelképéhez. Ugy látszik e prófécia jelentékeny része beteljesedett. De itten nagy nézeteltérések forognak fenn.

A szent írók folytonosan ismételték azt a tényt, hogy a Szentírás része annak a titokzatos dolognak, amely az istenességre vonatkozik, hogy a magasból jövő megszentelődés és bölcsesség szükséges kincsei feltárásához. Noha az emberekben mindig meg volt a hajlandóság, hogy a helyes ösvényről elmenjenek (valóban sokan keverik össze világi vágyaikat és élvezeteiket vallásos buzgóságukkal) azokhoz, akik behunyják a szemüket az igazság legegyszerűbb törvénye előtt, s innen van az, hogy a Szentírás most egy nagy csalódás részévé lesz és inkább további vaksághoz, mint világossághoz vezet. Ezért a „dörék”, akik az isteni bölcsesség útján haladnak, még mindig össze fogják zavarni a világi bölcseséget. E részleges vagy teljes vakság eredménye az, hogy a minden korok emberei nem tudták megérteni az idők jelét maguk körül, vagy felfogni a jelen igazságot, és nem tudták felismerni, hogy az idők folyamánál milyen mérföldkövek mellett haladtak el.

Mikor Krisztus a földön volt, legbuzgóbb és legodaadóbb követői a nagy Tanító segítségével sem tudták teljesen megérteni ezen időre vonatkozó szentirati helyek harmonikus beteljesedését, amíg minden át nem ment a történelemben, és az ezen korabeli üzleti világ szinte tudatlanul haladt el a közöttük végbemenő hatalmas események értelme mellett. Az idő és a mód, ahogyan Krisztus másodszor eljön, ugyancsak az esemény beteljesedése után lesz megérthető. A nem imádságos és gondos keresztyének nem fogják teljesen megérteni az őket környező dolgok értelmét és a nagy lihegő és lüktető üzleti világ ugyanúgy fog száguldani féktelen nyereségvágyában és alig fogja észrevenni, hogy a történelem gyors kereké, melyen a világ fut, a prófécia beteljesedése.

A „BUKOTT NŐ” ÉS „LEÁNYAI”

A Jelenések írója a Jelenések 17-ik fejezetében mintha a történelmet korai időkől kezdve előre lendítene, jelképezvén a hét világhatalmat

hét hegygel. Abban az időpontban, mikor ez a panoráma a legérdekesebb a próféta előtt, ezen országok között hét elmúlt, egy valószínűleg csak helyettesítésként hatalomban volt, míg az utolsó, valóban a nyolcadik a hét között, még nem lépett a cselekvés színpadára. Ezzel kapcsolatban a Jelenések szerzőjének is volt látása az utolsó jelenetekről, amelyet a modern egyháziasság rendezett. Ez utóbbi egy bukott nő és leányai által jelképeztetvén, együttesen Nagy Babilonként van megjelölve. Ez a festői jelenete lehet Róma anyának, amely megreformálódott, hogy eleget tehessen a világ követelményeinek, és rövid ideig békében haladt a leányaival vagy a többi nagy világegyházakkal.

Ezt az elrendezést lehetővé teszi az egyházak ligája, amely már régóta van alakulóban. Mind-egyik egyház továbbra is fenntartja a maga különleges tanait, és csak egy közös célért fognak együtt dolgozni. Babilon úgy van bemutatva ezen a képen, amint csillogó ruhába van öltözve, és biztonságban ül bibor színű fenevadán avagy az utolsó világhatalmon. Ezt a hatalmat teljessé teszi a nemzetek ligája, amely szintén útban van. A tíz ország, melyet Dániel szobrának lábujjai jelképeznek, amelyeknek el kellett volna különülniök, mintha egyesülnének. Azonban ez csak látszólagos, mert minden országnak meg lesz a maga kormányzati formája. Együtt kell dolgozniuk Babilonnal, hogy bizonyos követelményeknek megfeleljenek. Ez a közös munka kétségtelenül az lesz, hogy leigázzák vagy alávetettségben tartásuk a sokat rettegett bolsevik szörnyet, amely miatt épen most hal el sok erős ember szíve annak fenyegető magatartása folytán, mivel egyidejűleg le akar rombolni mindenféle kormányformát és világi vallást. Ha az állam és az egyház jó lábon állanak, a türelmetlenség egyre nagyobb lesz.

Véges-végig a történelem lapjain egy különös nép követhető nyomon. Egyénenként és aránylag kis csoportokból álló imádók különböző nevek alatt, akik hitben éltek, reméltek és imádkoztak a „pogányok ideje” bevégeződéséért s az azt követő igazságos kormányzatért, amely a mostani rossz világnak a helyét foglalná el. Ezek az emberek sohasem keresték a világi állásokat és tisztességeket, vagy az ezekkel járó tiszteletdíjat, és inkább orcájuk verejtékével szerették meg kenyerüket. Ilyen emberek nem hajlandók belemenni semmiféle szövetségébe és így készek újból a legkeményebb megpróbáltatásnak magukat alávetni. Az ilyen fajta embereket mindig félreértik, és mindig is félreértették és destruktív irányzatú egyesülések szövetségeseivé teszik meg őket, mint mindig minden vallások előcsapatának, melyeknek egyedüli szándéka terjeszteni a világosságot és megmutatni a veszélyeket a félrevezetett világnak.

AZ IRÁS RÁMUTAT A VESZÉLYES IDŐKRE

Mindazok, akik szerető gondossággal akarják megtartani az új természetet, talán mint azelőtt

soha, teljes fegyverzetet kell hogy öltsenek, hogy bizonyossá tegyék elhívásukat és kiválasztásukat, és hogy megkereszteltessenek azzal az egyetlen tartós keresztséggel, az Isten akaratába való elmerüléstől, amely képessé teszi őket, hogy ne csak készségesen, hanem jókedvvel menjenek Krisztussal mindhaláláig, szükség esetén még mint eretnekek is. Mindazok, akik alaposan ismerik a Szentírást, felismerték, hogy sok próféciái irás nem határozatlan szavakkal mutat rá egy veszélyes időre, amely nem lehet távol. Ha valamit meg kell tanulni az írásból az újabb történet és a folyó események világánál, úgy ez az, hogy a világ most benne van vagy közel van a félhomályhoz vagy árnyékhoz, amelyet a napfogyatkozás teljesebb sötétsége fog követni.

A Sátán az ő emberi eszközei által mindent meg fog mozgatni, hogy az ő önző módon kormányzott világbirodalmát megtartsa. A láthatáron zavaros idő mutatkozik és bármily súlyos zavarok voltak már, ezek jelentősége ezzel összehasonlítva teljesen elhomályosodik. E mellett hazug csudákkal és mindenféle megtévesztésre alkalmas dologgal fognak előállani: hamis csodáteként még a tüzet is lehozzák az égről az emberek szeme láttára, hogy megtéveszték a kiválasztottakat, hogyha lehetséges.

E csodatevésből sok, amely az istenesség alakját öltötte magára, de amelyik megtagadja ennek a hatalmát, sokkal előbbre van már a beteljesedésben, sem mint tudjuk, melyet a modern spiritizmus és hasonló isteneskedő szertartások terjesztenek. Az egyetlen vigasztaló ígért az, hogy ezek a nehéz idők nem fognak sokáig tartani, különben emberi élet meg nem menekülne. Egy óra, amely szükségképpen rövid időt jelképez, többször említették a jelenések 18-ik fejezetében, ahol ezek a zavaros idők teljesen le vannak írva képletes vagy jelképes nyelven.

Babilon, most már elvan ítélve, le fog bukni, noha a legutolsó pillanatig azzal fog vigasztalódni, hogy úgy ül, mint egy királynő, hogy nem özvegy, és hogy nem fog látni bánatot. Úgy érzi, hogy biztos, ki házasságban van a világgal, melynek katonai ereje teljesíti az ő parancsát. Isten népe ebben az időben kihivatik, sokan esetleg ilyen vagy olyan módon kiszorítatnak. Babilonnak, a leendő hatalmának és az alapjukul szolgáló hamis elveknek ezen elpusztulása nem egy pillanat alatt fog bekövetkezni; hanem el fog hamvadni az idők perzselő lángjaiban vagy felfordulásában, míg végre minden elpusztult, leégett, és csak az üszök marad meg ennek a pusztulásnak a jeléül.

Ez fel lesz jegyezve és mindig meg fog nyíradni. Az emberiség közül mindazok, akik túrélik a vihart, meg fognak lepődni, egyesek csudálkozni fognak, mások sajnálkozni, hogy ilyen nagy intézmények hirtelen semmivé lesznek. Semmiféle ésszerű következtetés nem vonható le arra nézve, hogy ezek a szentirati helyek az

tanítanak, miszerint Isten egy néhány terem-
tését kivéve, minden más emberek össze fog-
nak zsufoltatni és örökké gyötörtetni, noha az
írás kifejezi azt a szomorú gondolatot, hogy
sokak részére nem lesz hely. Ezek a javitha-
tlanok remélhetőleg kevesen lesznek a föld
sok millió embereihez képest. Ezek bemennek
a második halálba vagy vissza a feledésbe a
további feltámadás ígérete és reménye nélkül.

A főgondolat ezekben az írásokban az, hogy
a világi egyházak, amelyek jónak és rossznak
vagy buzának és konkolyának a keverékei, az
Isten által megengedett leendő hatalmakkal,
miután kiélték a hasznosságukat, el fognak pusztu-
lni a pogány vagy a nagy világáratásban,
amely most itten van.

Isten soha semmit sem mulasztott el, hanem
felhasználta mindezeket az intézményeket, úgy
igenleges nemleges irányban, hogy vége
vigye a Maga akaratát, közvetlenül felhasználva
a jót, és a rosszat mindig jóra fordította és fogja
fordítani. Az ember akaratereje nagyjában aka-
dálytalan maradt és a kormányzók többsége
mindig az önző kormányzást választotta. A tö-
megeket rendszerint bilincsekben tartották, és
azzal, hogy engedelmeskedtek a sátáni befolyás-
soknak, önmaguk is rabszolgákká lettek. A
minden idők kormányzói, — egy néhány tisz-
teletre méltó kivételtől eltekintve, — pártolták
és idézték fel a borzalmas háborukat és gyöt-
relmeket, amelyek oly rettenetes foltot hagytak
a történelem lapjain.

ISTEN ÚTJA A LEGJOBBNAK FOG BIZONYULNI

Hogy miért engedte meg Isten oly sokáig a
sok szenvedést, azt még mindig Ő tudja a leg-

jobban, noha ésszerűtlen volna kételkedni benne,
hogy amikor teljes világosság fog kigyulni és
megismerhetjük a dolgokat, minden értelmes lény
a legesekélyebb kétség nélkül meg fogja tudni,
hogy a legjobb módok és eszközök használtattak
fel ily dicsőséges célok elérésére.

A tökéletességet elérendő minden embernek
meg kell értenie a rosszat épúgy mint a jót, és
a szabadakaratral való helyes éles céljából meg
kell tanulnia a bün rendkívüli bűnösségét, és
ugyanakkor meg kell hogy szerezzé az összes
szükséges tapasztalatokat, amelyek alkalmassá
teszik arra, hogy helyes szellemben fogadja azo-
kat az áldásokat, amelyek régóta ígértettek meg
az összes népeknek, és amelyek idejében be fog-
nak jönni.

Az Írás kifejezi a gondolatot, hogy minden
mennyei és földi értelmes lény teljesen be kell
hogy lássa, hogy Istené minden hatalom, hogy
az Ő igazsága soha kétségbe nem vonható, hogy
ugyanakkor Ő megtestesítője a szeretetnek és
kegyelemnek, amely végtelenül fenséges, hogy
minden tulajdonságával egyetlen tökéletes
Jehova.

Ha aztán minden rossznak vége van, Krisztus
a kormány gyeplőjét az Atyának fogja vissza-
adni — aki minden lesz mindenben mindörökké.
Ha a munka végre be lesz fejezve, minden könny
és bánat eltűnik; betegség, halál és szenvedés
nem lesz többé. A legélénkebb képzelet mellett
sem fejezhető ki szavakkal az az öröm, amikor
a hit látható lesz, és a remény élvezhető. És
felhangzanak a szentek hallelujái, amelyekhez
csatlakoznak a mennyei karok dicsőítő öszhang-
zatos énekei az örökkévalóság végtelen kor-
szakain keresztül.

HÁZI SZIVÁRVÁNYOK

VAN-E egy kis tündér az ön otthoná-
ban? Jól ésmert és fogós kérdése a
szappangyárosnak, a tisztaság és ha-
szon fokozására. A tündérről azt mondják,
hogy jó és hogy áldást szór, hogy boldoggá
tegye az embereket. A szappan és víz hogyha
a kis gyermekek arcára és kezére alkalmaz-
zák, szintén boldogító hatást vált ki, főleg
az anyát illetőleg.

Ha a szappantündér jó barát, mert tisz-
tán tartja az otthon dolgait, miért ne talál-
junk egy szivárványt, amely jó kedély álla-
potban és hangulatban tartson minket?
Van-e egy kis szivárványod az otthonodban?

Az első szivárvány azután jelent meg,
hogy Nőé elhagyta a bárkát és amikor há-
lá mondott Istennek, hogy a régi világ-
ból átvitte az új világba. Ez a szép szivár-
vány Isten ígérete volt, hogy a földet soha
többé nem fogja a víz elárasztani és az Úr
a természeti törvények működése által al-
kotta meg. A nap volt az atyja és a felhő

volt az anyja. A tiszta fehér napsugár a per-
metező esőn át süttött, amely prizmaul szol-
gált s a mi szivárványunkon most látható
különbféle színeket mutatta meg. A fény ma-
gába foglalja az összes színeket. A sötétség-
nek nincsen fénye, tehát nincsenek színei.

Isten egyik nagy tulajdonságát személye-
síti meg a SZERETET. „Isten a Szeretet” —
mondja az Írás. Az ígértet, melyet Jehova
Nőének tett, és amelynek a szivárvány a
tanuja, biztosíték arra nézve hogy az em-
beriség meg fogja látni az Ő szépséges, tiszta,
nemes és csudálatos jellemének a szépsé-
geit. Mikor fogják ezt mind meglátni? He-
lyes kérdés, de mi most az otthonban akar-
juk látni a kis szivárványt, amely nélkül a
világ szivárványának a szépségei nem ér-
tékelhetők.

A fény szépen jelképezi a szeretetet; míg
a víz az igazságot ábrázolja. A napsugár át-
hatolva az esőcseppeken, létrejön a sok
színű szivárvány — ibolya, indigó, kék, zöld,

sárga, narancs és piros. Isten szeretete áthatolván a lelken, az igazság „felhőtömbjét” a szeretet különböző tulajdonságaira töri meg; nevezetesen béke, öröm, remény, türelem, hit, hosszútűrés, önfegyelem, jóakarát, stb. Valamint a betűszerinti szívárvány ékesíti a földet, eget és a láthatárt, azonképen a mi lelki szívárványunk szépíti a mi megszentelt otthonunk házát és csodálatot és bámulatot kelt, amint fényét és derűjét látják és érzik mindazok, akiknek előjoguk van arra, hogy egy ilyen otthonba bemenjenek.

Ahol igaz szeretet lakozik, oly szépségek, oly szívet boldogítók arra nézve, akiknek volt alkalma megtapasztalni a sötétséget, amely a kétségbeesésbe kergeti a lelket, amely nem ismeri az isteni gyöngédséget és kegyelmet. Őrizzétek meg jól a lélek e megbecsülhetetlen fényét és az abban foglalt igazságot és szívárványotok mindig fényesen ragyogó lesz.

AZ OTTHON TISZTASÁGA

A legbiztosabb helye ennek a mondásnak „Isten áldd meg otthonunkat” ne ma fal, hanem a lélek. „Tű férfiak”, mondja Szent Pál, szeressétek a ti feleségeket, mint tulajdon testeteket. (Efézusbeliek 5:25, 29) Vajjon gyűlölték-e magatokat? „Asszony, szeresd a férjedet”, tanítja ugyane nagy apostol. Krisztus szereti az ő egyházát; és az egyház szereti a férjét és tiszteli őt.

Bárki is légy és bárhol is lakjál, bármilyen színű vagy faju vagy, légy hűséges hitvesi fogadalmadhoz. Ne engedd, hogy egy tolvaj bárminő lepelben elvegye tőled ezt az édes bajtársiasságot és bizalmat, amely jogosan megilleti hitvesünket és senki másét. A bizalmat és a lelki bensőséget a férjről vagy a feleségről másra átvinni, nem kevesebb, mint szellemi házasságtörés. Az Irás megmondja, hogy aki állhatatosan ezt teszi, el fog pusztulni a második halálban. Ezért az, aki engedi magát elcsábítani az ellenség által, aki a lélek alacsonyabb hajlamaival dolgozik, és nem teszi jóvá gyorsan a hibákat, az súlyos veszedelemben van. Tégy erre vonatkozólag fogadalmat az Úrnak és tartsd meg, ami tökéletesen és könnyen lehetséges. Figyelmeztető kürtszó harsant meg az égről: „Tartsd távol a te szolgálodat a szándékosoktól, ne uralkodjanak rajtam, akkor ártatlan leszek és tiszta leszek sok vétektől.” — Zsoltár 19:13.

Semmi sincs, ami helyettesíthetné ezt a házi szívárványt. Hogy ha elfogy, ugy sötétség áll be s a világosság, az önzetlen szeretet hiányát érezni. Az ördög szívárványa a sötétség különböző árnyalataiból: Gyűlölet, féltékenység, civódás, szenvedély, átkozódás, keserű szavak, borzasztó gyanu stb. áll.

Hány férj van, aki segédkezik az asztalok megmosásánál, ágyvetésnél, liszt-szitálásnál és a porolásnál? Hány asszony tanulmányozza a szakácskönyvet, hogy jó ételeket készíthessen, foltoz harisnyát, varr gombot, ahová kell és rendet tart a háztartásban? Hány férjes asszony csókolja meg egymást, mikor a férj reggel munkába megy és mikor este visszajön? Hány atya vezeti a családi imádkozást és igazi tekintéllyel ül az asztalfőn, hogy osztogasson természetes táplálékot és buzdítson a szellemi táplálék élvezetére? Hány szülő szeplőtlen szóban és tettben a gyermekek és egymás előtt, szívükre véve e drága szavakat: „Semmi rothadt beszéd a ti szátokból ki ne származzék.” — Efézusbeliek 4:29.

Ezek az apró dolgok azok, amelyek számitanak és amelyek boldog otthont teremtenek vagy ennek ellenkezőjét. Hány apa és anya néz a jövőbe és látomásban látják fiaikat és leányaikat felnőni Krisztus kegyében, az aranykorszakban, és már most készítik elő a nagy ország számára, nevelve őket arra az útra, amelyen haladniuk kell, hogy táplálják őket az örök élet számára. Az ez irányú felelősség le nem rázható és lehetséges, hogy a gyermekek tanításának és nevelésének az elmulasztása a saját életlehetőségedet fogja csökkenteni, és bizonyára meg fogja gyengíteni kilátásaidat az „élet koronájára.”

ADAKOZÓ LÉLEK JÓSÁGGAL TÁPLÁLKOZIK

Ha valaki fukarkodni szokott a szükséges dolgok beszerzésénél, ugy legyen eléggé önzetlen, hogy vágja ki a testnek e művét az igazi nemeslelkűség éles késével; légy bőkezű a pénzzel.

Ne zsémbelj! Egy veszekedő asszony (vagy férfi) olyan, mint egy folytonos csepp egy nagyon esős napon, mondja a Bölcs. (Példabeszédek, 27:15) Egy folytonos víz-csepp gödröt váj a kőben. Így a nap-nap melletti zsémbelődés gödröt fog vájni valakinek a türelmében.

Te férj, viseld magadat oly nemeslelkűen és oly Krisztusosan, hogy feleséged ne tartsa kötelességének, hogy magához ragadja hatalmad egy részét vagy az egészet az otthonban, és hogy a saját lelkiismerete sugallata szerint uralkodjon, ha még oly romlott is az a lelkiismeret. Te feleség, légy királynő az otthonodban, jókedv és a jó akarat ébresztője, egy női keresztyén.

Igaz, vannak sötét és fájdalmas napok, azonban a szívárvány jobban ragyog, ha sötét a háttér. Szenvedélyességnek és tisztelenségnek nem lehet helye egy istenes otthonban. Nem bocsáthatók be oda és az otthon áldás marad.

AFRIKA a világ legnagyobb és legerősebb embereinek a Vatussi törzsnek a hazája, akiknek középmagassága hat láb, és akik gyakran elérik a hét lábat. Utazók azt hiszik, hogy ezek az erdei óriások az Északkeleti Kongó vidékén le tudják győzni bármely népnek gyakorlott atlétáit. Furcsa, hogy ezek, a világ legkisebb és a leggyengébb embereinek a Wambutti törpék közelében élnek, akik H. M. Stanley révén lettek híresekké.

Az óriásoknak és törpéknek ezen közeli rokonsága igen jól illusztrálja a fehérek és feketék rokonságát Afrika fejlődésének a problémájánál. Afrika első sorban és főképpen a fekete ember hazája, elsősorban és főképpen a henye ember hazája, mert a könnyen elérhető élelem olyan készleteit tartalmazza, és mert a bennszülöttek zöme afrikaiak és mindig azok is akarnak maradni.

Az amerikai u. n. Phelps Stokes bizottság tíz napi kutatás után kijelenti, hogy Afrika egy tejjel-mézszel folyó ország; hogy nemcsak hogy a kontinense most is a világ aranyellátásának több mint negyven százalékát termeli ki, hanem, hogy itt vannak a világ legnagyobb erdőszégei és a megműveletlen termékeny földek legkiterjedtebb területei. Ugyanez a bizottság jelenti, hogy a bennszülött amerikaiak, akik európai egyetemeken végezték tanulmányaikat, sokan a kontinens összes országaiban a legfontosabb állásokat töltik be.

ÁLLATVILÁG

Amint az elvárható is egy országban, amelyben oly nagy területű a kövér tajaj, Afrikában a vadállat-állomány óriási nagy. Régen sok volt az elefánt, azonban ezek száma az eféfántcsont miatti öldöklés következtében alaposan lepadt.

Még mindig sok az oroszlan egyes vidékeken szinte túl sok, ahol emberevők lettek. Az oroszlanok csakhamar megtanulják, hogy hatalmas patáik néhány ütésével ledönthetik a bennszülöttek kunyhóinak falait és jó lakomához juthatnak, anélkül hogy máshol kellene keresni élelmüket. Azt is megtették, hogy felszálltak egy robogó vonat hálókocsijába, anélkül, hogy előre biztosítottak volna helyet maguknak, sőt elkövezték azt az illetlen dolgot, hogy egy utast fején ragadva kiugrottak az ablakon.

Leopárdok, tigrisek, hiénák és sakálok Afrika legtöbb részében található. Ötven fajta antilop van. A zsiráf másutt nem is található. A strucc a fekete kon inens szülőtte; ugyanígy a kigyóölő madár, és a mézkesítő, amely kikutatja a méhek fészket. A hangyák egyes vidékeken oly vadak, hogy csak az éredobozokba zárt dolgok menthetők meg az elpusztítástól. Az este kitett cipő reggelre csupa rongy. Még a házak padlóit is megeszik.

AZ ÉGHAJLAT

Az éghajlat nagyon változatos. Az északi sívatakokon borzasztó a meleg; azonban a központi

fekvésű fensíkon, bár nagyon forró napsütéskor, az éjjelek oly hűvösök, hogy takaró alatt kell aludni. Még Kongóban is ritkán száll fel a hőmérséklet 87 fok Fahrenheit fölé. Délafrikában ideális az éghajlat. Télen vannak fagyok, de a házon kívüli tartózkodás az egész évben lehetséges és kellemes is.

Az esős időszak alatt Afrikában minden ami az esős körletébe esik, megnedvesedik. Nem lehet az esőt távoltartani. Vízhatlan ruha nem sokat tehet a meleg és nedvesség ellen. A postai küldemények néha elolvashatatlanok, mert a köd átjárja a postacsomagokat és mindent szétmálaszt.

Az esős időszak alatt a Kongó folyó oly rengeteg földet visz magával, hogy színe piszkos barna. Mielőtt a vizet mosási célra lehetne használni, előbb hippermangan féle oldattal kell kezelni, amely vérszínűvé változtatja.

A KAIRO—CAPE-TOWN ÚT VALÓSÁG

Az utazás Afrikában most aránylag biztos és kényelmes; a Cape-Townból a Kairóba vezető út, amelyről oly sokat beszéltek, most már valóság. Az első ember, aki ezt az utat megtette, a Cambridge-i egyetem egy hallgatója volt, névszerint Ewart Scott Grogan, aki 1898 februárban indult el Cape-Townból és 1899 augusztusban érkezett meg Kairóba. A menetrendszerű út most 53 nap.

Mostan 4456 mérföldet vonaton, 2004 mérföldet hajón és 368 mérföldet autón vagy karavánal kell megtenni.

A „Mentor“ nevű folyóiratban valaki érdekesen írja le a saját utazását. Leírja a Zambesi folyó híres vizeséseit. Cape-Towntól kétezer mérföldnyi távolságra vasuton, egy folyó egy mérföldnyi távolságban a Niagaránál háromszoros magasságról zuhan oly robajjal, mely 19 mérföldnyire hallható. Azután az új és elegáns Elisabethville városról mesél, mely vasuton további ezer mérföldnyire van északon a Kongó szabad államban, ahol jó hotelek, bankok, üzletek, paloták és jó sok automobil van. Mindez tíz év alatt keletkezett, mert a talaj felszínén egy rendkívül gazdag rézeret találtak. A vasut a Tanganyika tó nyugati partjáiig terjed, melyet egy helyen hajóút szakít meg a Lualaba folyón.

AFRIKA SZIVÉBEN

Az utas hajón megy át a tavon az északi part azon pontjáiig, ahol Stanley megtalálta Livingstone-t. Azon rövid utat tesz meg vasuton kelet felé, azon területen keresztül, amely utóbbi időkig a németeké volt, azután karavánnal 200 mérföldnyire északra a Victoria Nyanza déli partjáiig. Átmegy a tavon a három hajók egyikén, amelyek most rendszeresen szelik a vizeit, látja a Nilus keletkezését, ahol mint nagyon szürke folyó szakad ki a Victoria Nyanzából a Ripon vizesések fölé, rövid utat tesz meg a vasuton, azután automobilon Albert Nyanzáig megy, ahol kezdődik az út a Nilus mentén lefelé.

A Nilusmenti uton van egy kilenevennyolc mérföldes hely, ahol karavánnal kell menni, azonban az út többi része kényelmesen megtehető hajón és vasuton egészen Kairóig. Az egész út mentén jó hotelek vannak, és majdnem minden egészséges szervezetű ember, aki rendszeresen, gondosan és megfelelően táplálkozik, amint azt a forró-öv alatt mindenkinek meg kell tennie, komoly veszedelem, sőt kellemetlenség nélkül is megteheti az utat. Az út legnagyobb része fensikon vezet, ahol a fehér ember csak kissé vagy egyáltalán nincs kitéve az álmokor vagy a mérges legyek veszélyének.

CSUDÁLATOS TEHERBIRÁSU HORDÁROK

A karavánok, amelyek a jelzett utszakokon járnak, kormányfelügyelet alatt állanak. A hordárok ezeken az utakon még csak néhány évvel ezelőtt hetenként hatvan centet kaptak, azonban munkabérük most két dollár. Előírt megterhelésük hatvan font. Négy négerből álló csoport viszi a saját podgyását és egy utasnak a podgyását, és magát az utast, hogyha nem akar inkább menni. Naponta 14—18 mérföldnyi utat tesznek meg.

A postautakon a hordárok, amelyek ideoda járnak, 50 fontnyi postát visznek és naponta 25 mérföldnyi utat tesznek meg, néha 24 napig kell menniök egy irányba. Oly hűségesek, hogy egy 600 mérföldnyi uton ritkán késnek egy órát menetrend szerint, és általában kevesebbet, mint egy fél órát. Pontosabban járnak az esős időszakban, amikor szandál nélkül járhatnak, amely a meleg időben szükséges.

A SZAHARÁBAN

A vasut Afrikában fejlődőben van, de nem oly gyors mint a Nyugati Világban. Algeriában a Szahara északi csucsán vannak olyan vonalak, ahol hálókocsik is futnak ép úgy mint Dél-afrikában. Tervbe van véve, s lehet, hogy nemsokára az egész utat Kairótól-Cape-Townig vasuton lehet majd megtenni.

Szahara esőnélkülisége a szelek irányának tulajdonítható, amelyek elvesztik a nedvességüket, mielőtt erre a vidékre érnek. Azonban vannak a Szaharában magas fensikok és hegyek, több-kevesebb csapadékkal és ezek között lakható völgyekkel. Algeriában ártézi kutakat fúrtak. A délafrikai Kalahári sivatagban több a növényzet, mint a Szaharában.

Algeriában egy helyen a Szahara 100 lábnyira van a tenger színe alatt, azonban a sivatag közepén, féluton az Atlanti-tenger és a Nilus között, vannak olyan hegyek, melyek az év három hónapján át hóval vannak borítva.

A TEMPLOM ARANYA

Azt hiszik, hogy Afrikát először a föniciaiak hajózták körül, körülbelül 700 évvel a keresztényen kor kezdete előtt; ha ez így van, hát figyelemre méltó bátorsággal és vállalkozó szel-

lemmel állunk szemben. Vannak okok, amelyeknél fogva elhíhető, hogy Délafrika gazdag bányái voltak azok, amelyekből jött az arany a Salamon templomának az építéséhez. A rengeteg gránit-romok Zimbabwe-ben valami 500 mérföldnyire a Johannesburg melletti aranyvidéktől északra, állítólag föniciai eredetűek. A közelben hieroglifeket (ékirást) fedeztek fel, amelyek most még megfejthetetlenek. Egy régi utnak a nyomaira is rájöttek. Egy helyen a hegyek 70 mérföldnyire voltak lejtősitve.

A NÖVÉNYVILÁG

A belga Kongó ezidőszereint valószínűleg Afrika utolsó ismert része. A Kongóban az u. n. dzsugle (mocsaras, bozótos terület) vastagabb. Területre nézve egyenlő Oroszországtól nyugatra eső Európával. Körülbelül 12 millió afrikainak és hatezer fehérnek a lakóhelye. A háboru óta a bennszülöttek panaszkodnak az élet drágasága miatt, pedig egy egész kötet banán csak 5 centbe kerül. Madarak és vadak mindenütt vannak.

A pálma egész Afrikában található, a datolyapálma különös jellegzetessége a sivatagnak, a melyhez egészen hozzá alkalmazkodott és ahol a megélhetés főforrása. Az arabok, akik abból élnek, hogy elefántcsontot és más drágaságokat visznek a sivatagon át, datolyát visznek magukkal mint egyedüli táplálékot, kiolvasva minden egyes étkezéshez és ezen a számon soha nem változtatnak. Egészen biztosan tudják, hogy hány étkezéstről gondoskodtak.

Afrika forró övü vidékének nyugati részében a kávéültetvények oly buják, hogy egész erdőt alkotnak.

Délafrika a minden fajta gyümölcsök természetes hazája. Valósággal az ember által élvezett minden gyümölcs megterem ezen a vidéken és mivel e gyümölcsök akkor érnek, mikor az északi gyümölcsidény véget ért, e termékek kész piacokra találnak, jöhetnek, tekintettel arra, hogy az egyenlítőn kell átvinni, igen sok elromlik belőle. Délafrikai körte májusban jön a new-yorki piacra.

A KALAHÁRI

Több vízzel Délafrika ideális ország volna állattenyésztésre, azonban a vízellátás kissé nagyon csalfa. Az esős időszakban nagy fű nő ki, amely amíg zöld, megégeti a marhának a száját, azonban megérés után a jószág szívesen eszi. Évekig tartja meg tápláló erejét, és a bennszülöttek eltesznek belőle nagyon száraz évekre.

A délafrikai sivatag egy jellegzetessége, amely miatt kevésbé félelmetes mint a Szahara, Tsama vagy vad görög dinya, amely jól pótolja a vizet és nagy kelendőségnek örvend. Mint a Szaharában, itt is sok víz van a talaj alatt és kutak furásánál mindig akadnak életet adó vizekre.

EGYIPTOM ÉS ABESSZINIA

Afrika az a kontinens, amelyben nincsen ország, a szó általában használt értelmében. Líbia, Egyiptom és Abesszinia állítólag függetlenek. Azonban tényleg Liberia az Egyesült Államok, Egyiptom és Abesszinia pedig Anglia ellenőrzése alatt áll. Valahányszor egy európai ország megkíván egy darab Afrikát, könnyen segít magán, ugyanolyan módon mint ahogyan a szabályszerű tolvaj el szokott valamit venni. Az egész kontinens valósággal francia, angol, belga és portugál birtok. Olaszországé Tripolis, Eritrea és Somalia. Spanyolországé Marokko egy része. Németországnak volt egy millió négyzetmérföldnyi területe, de most egy talpalatnyi sincsen.

A benszülottek Egyiptomot Fekete Országnak nevezik, amely kifejezés a Nilus által lehozott föld színének a megjelölésére szolgál. Mikor Görögországra és Rómára még ráborult a barbarizmus, Egyiptom az elegáns utak, óriási templomok, paloták és más nagy építmények hazája volt, amelyek maradványai mai napig maradtak fenn. A föld legnagyobb építménye a Nagy Kúposzlop itt található.

A Nilus völgyének felső része valaha leírhatatlan kincset fog hozni, hogyha a vasut kifejlesztését jövedelmezővé teszi. Előre tudják, hogy gazdag petroliumforrások és foszfátrétegek vannak benne, szén és ásványok, amelyek mind a tüke eljövételét és a termelés modern módszereit várják.

Abesszinia Afrika Svájeja. Hegyes vidék. Brit Szomalia választja el a tengertől és az olasz Eritrea és Szomália tartományok. Lakói fehérek; az összes háborúk alatt, amelyek a világot pusztították, független és meghódítatlan maradt. Királya állítólag Sába királyától származik és a királyok királyának nevezi magát. A római pápa ugyanebbe az osztályba sorozza magát és ugyanazt a címet viseli.

KÉNYA, TANGANYIKA, MOZAMBIK

Abessziniától közvetlenül délre van a Kénya nevű angol gyarmat, ahol másokat kényszerítettek vagy rábeszélnek, hogy végezzék el a munkát, amit a kényszerítőknak vagy a rábeszélőknek maguknak kellene elvégezniök, ezért egy néhány nagybirtokost legujabban rabszolgatartással vádoltak meg. Erről később még szó lesz ebben a cikkben.

Kényától délre van Tanganyika területe, amely a legutóbbi időkig Német Keletafrika volt. Tanganyikától délre ezer mérföldnyire az Indiai Océán mentén nyulik el Mozambik vagy Portugál Keletafrika. Ez utóbbit különösen a mezőgazdasági lehetőségek tekintetében a világ fejletlen országa között a leggazdagabbnak mondják. Az ország magasan fekszik a tenger színe felett. Nincsenek sivatagjai, sósíklái, sem nagy mocsarai, sem hegyes pusztaságai, sem hozzá-

férhetetlen mocsarai, hanem millió meg millió legjobb minőségű áradmánytalaja van és kétségtelen, hogy egykor rengeteg népeiséget fog eltartani. Jelenleg 3,000.000 lakosa van, akik közül a fehérek csak egy százalékkal vannak képviselve.

RHODEZIA ÉS DÉLNYUGATI AFRIKA

Mozambiktól közvetlenül nyugatra fekszik Nyugati Rhodezia 149.000 négyzetmérföldnyi területen. Az ott élő 8000 német automatikusan polgárává lett a Délafrikai Uniónak, noha egyidejűleg német állampolgárságukat is megtartották. A megalkotott egyezmény szerint ugyanazon jogaik és köteleességeik lesznek, mint Délafrika többi polgárainak, azonban harminc évig nem kötelesek harcolni Németország ellen. Azonban akkor már nem lesz többé háboru.

NEM PRAKTIKUS A VISSZATELEPÍTÉS

Csak természetes, hogy afrikaiak és mások, akik ismerik Afrika kincseit, és akik látják a fekete ember alkalmazkodását az ő éghajlatához, arra a lehetőségre gondolnak, hogy annak földjére telepítsék vissza azt a sok millió feketét, akik most Amerikában és Nyugat-Indiában élnek, azonban a dolog nem praktikus. Meg lehetne tenni, de kiszámíthatatlan szenvedéssel járna és hihetetlen költségre kerülne.

1877-ben volt ilyen mozgalom. Részvénytársaság alakult. Vettek egy ócska hajót és ezren adták el a holmijukat abban a hitben, hogy ők lesznek az elsők, akik majd mennek. A hajónak hatóságilag megengedték, hogy 206 embert vigyen egy útra, azonban mikor elérkezett az indulás ideje, ezren voltak a hajón. Több százat csónakokban visszaküldtek a partra. Kevés volt az élelem és a víz. Tíz nap alatt 21 ember halt meg a tengeren. Végül eljutottak Afrikába, azonban úgy a jövevények, mint a benszülottek nagyon csalódtak és az új jövevények közül sokan meghaltak. A hajó visszament Amerikába és soha többé el nem indult.

Afrika benszülottei általában véve a legbékésebb, a legmegbízhatóbb és a legjobb vérmérsékletű emberek, akik valahol találhatóak. Kitűnik ez abból a tényből is, hogy a feketék sohasem törtek be más országba; és Amerikában sem okozott a faj valami komoly bajokat. Sok baj volt, de a hibát általában nem ők csinálták.

A BENNSZÜLÖTTEK ÉS A MISSZIÓK

A missziók nem javították meg az afrikaiak helyzetét. A missziók iskoláiban a fehér-ember kereskedelmének némi elemeire tanították a feketéket, akik midőn elhagyják az iskolát egy építő csapatnál vagy bányában kapnak munkát, csak azért, hogy a lehető legrövidebb idő alatt megtanulják azt, ami az életben a leghitványabb. Szokásai megromlanak, vége megbízhatóságának, és betűszerint igaz, hogy kétszeresen annyira lesz a gychenna gyermeke, mint előbb.

A FEKETÉK TERMÉSZETES KÉPESSÉGE

Olyan dolgokban, amelyeket ismernek, általában el van ismerve, hogy nincsenek jobb gondolkozók a feketéknél. Mikor nyomon követik a vadat, pontosan megfigyelnek minden ágtrést, minden jelt a földben, minden kúszálást a fűben, a levelek minden zizzenését. Még a nyomozott vadnak a fajtáját, a nagyságát és néha még a nemét is meg tudják mondani. A Közép-afrika feketéi fából készült eszközök segítségével igen gyorsan több száz mérföldre tudnak üzeneteket továbbítani. Hogy hogyan csinálják, azt a fehér ember meg sem értheti. Egyes vidékeken a bennszülöttek emberi emlékezetet meghaladó idő óta használnak vasszerszámokat, mint késeket, horgokat, fejszéket és vadászbaltákat. Minden új fehér-ember nyomában olyan nevet kap, amely tökéletesen leírja, különös tulajdonságai kiemelésével. A fehér-ember gépeit helyesen nevezik meg, kifejezésre juttatva az ezek által kiadott hangot vagy a végzett munkát. Az afrikai ember nagyon eredeti.

KANNIBÁLIZMUS ÉS DEMONOLOGIA

Igaz, Afrika egyes helyein vannak kannibálok. És a legszomorubb ebben a dologban, hogy egyes kannibálokkal állítólag nem nagyon kellemes az érintkezés. Nagyon jókedélyűek, de nagyon szeretik a húst, és a forró vidéken nagyon nehéz friss húshoz jutni. Egyes törzsek hadifoglyokat vásárolnak, és tartalékban tartják, hogy a szükséghez képest megöljék és meg egyék. Mások csak ellenségeiket eszik meg; mások ismét csak azért esznek emberhúst, mert el akarják sajátítani a meghaltak erejét és jó tulajdonságait. Mindez nagyon rettenetes, majdnem olyan mint az örök gyötrelmről szóló tan, melyet egyes vad fehérék hisznek mindenütt.

Fehér testvérehez hasonlóan, az afrikai bennszülötteket gyakran szedték rá a démonok. Egyesekkel elhitetik, hogy leopárdok, s ezek aztán leopárd bőrbe bujnak és megrohanják ártatlan és mit sem sejtő áldozataikat, megölik őket és azután felfalják a testüket. Ezt a betegséget a tudósok likantrópiának nevezik és nagyon régóta ismeretes. Miként Amerikában, Afrikában is a fekete testvért nagyon könnyen vezetik, félre; azonban általában véve intelligens, egyszerű, jámbor természetű ember.

HIUSÁG! HIUSÁG!

Miként Amerikában (és Amerikában nemcsak feketékre szorítkozik) az afrikaiak rendkívül hiuk, annyira, hogy Afrikában van a világ elismert legjobb piaca az ócska ruhákra, egyenruhákra stb. Egy pár nadrág elég arra, hogy Afrikában egy ember a legkülömbnek tartsa magát, és hogy mások is annak tartják. Vegyen fel egy nadrágot olyan, aki még sohasem viselte, és azonnal elviselhetetlenül szemtelen lesz. Sokan borzasztóan henecegnak, ha jó ruhába öltöznek. Mi a

célja az egyenruhának, a hivatalos öltözetnek, ha nem az, hogy azt a benyomást keltsék másokban, hogy annak viselője magasabb rendű? 1920-ban az Egyesült Államokból 585.819 darab ócska egyenruhát exportáltak Délafrikába, ruhánként 4.50 dollár értékben.

Vannak törzsek Afrikában, ahol az asszonyok oly csunyán festik magukat, mint a fehér nők mindenütt. Az ajkfestők dolgában ez valószínűleg nem áll. Az afrikai bennszülött nő még nem sülyedt le annyira. Azonban egyes helyeken tetőtől-talpig vörösre festi magát, még kéz- és lábujjait és a haját is.

Egyes helyeken az afrikai bennszülöttek nagy figyelmet fordítanak a hajukra és a fogukra, mint ezt mások másutt is megteszik. A divat változik. Egyes bennszülöttek kékre, sárgára és bíbor színűre festik a fogukat, itt-ott egy-egy fogat fehérre hagyva. Mások alakokat faragnak a fogaikból. A festés vagy faragás módja egy pillanat alatt elárulja, hogy ki melyik törzshöz tartozik. Egyes törzseknél a haj fűvel van befonva vagy beburkolva. Az ajakba, orrba, fülbe akasztott gyűrűk, csontok nagyon különös kinézetű kölesönöznek viselőiknek.

ANGOL, PORTUGÁL ÉS AMERIKAI RABSZOLGASÁG

Jó volna, ha azt mondhatnók, hogy Afrikában nincs rabszolgaság. A szomorú valóság azonban az, hogy igen is van rabszolgaság Afrikában. Abessziniában senki sem láthatja. Angol újságírók azt állítják, hogy található Kenyában, amely délről határolja Abessziniát. A Manchester Guardian a kenyiai helyzetről ezeket írja:

„A Kényia gyarmatban bevezetett-kényszermunka rendszere mégis észrevétlenül rabszolgasággá lesz. E rendszernek behozatalát megelőző fokozatok ismeretese, nevezetesen, egy erős kampány annak a kimutatására, hogy az afrikai ember először egy „buta néger“ és másodsor, hogy „a föld, melyet elfoglal, messze meghaladja az ő szükségletét.“

Van rabszolgaság Portugál Keletafrikában és Portugál Nyugatafrikában, melyeket közönségesen Mozambiknak és Angolának neveznek. Hatályban van egy olyan törvény, amely megköveteli, hogy minden bennszülött egy olyan bizonyítványt kapjon, amely igazolja, hogy egy évben három hónapon át kemény munkát végzett. Senki sem köteles őt kibérelni, de ha nem tudja felmutatni ezt a bizonyítványt, letartóztatják és mint fogoly néhány hónapi kényszermunkát végez. Hogy mit jelentenek a valóságban hasonló intézkedések, az különböző időkben le lehet látni.

A FEHÉR VADAK KEGYETLENSÉGE

A fehér emberek is felelősek a délafrikai törvényekért, ahol a bennszülöttnak írott engedélyre van szüksége, hogy a feleségével élhessen, egy másik engedélyre, hogy az utcában

dább lakó családot látogasson meg és egy másik bizonyítványra, hogy dolgozhasson saját részére, hogy hetenként két shillinget kereshessen. Ezek a bennszülöttek mind meg vannak adózva, azonban a pénz sohasem fordítatik az ő javukra. Az iskolák csak a fehérek számára épülnek. Ismét a fehérek a támadók.

1920-ban egy jobb érzésű bíró Angol Kelet-Afrikában megbotránkozta a fehér lakosságot, amikor egy hadseregbeli kapitányt három hónapi fogházra ítélte, mert egy óráig ütött, vert egy néma fiút, fején, arcán és a testén. Természetesen provokálás volt. A fiú csupa szórakozásból halálra kergetett egy disznót, és azután egy másikat kezdett kergetni; de ez még nem volt mentés arra, hogy a fehér-ember még laconyabb módon járjon el.

Szomália leigázásában az angol kormány még csak három évvel ezelőtt célját elérendő a bennszülöttek telepeinek repülőgépről való bombázásához folyamodott. Nézetünk szerint nem kevésbé gyilkosság és nem kevésbé lopás leigázni a fekete ember országát, mint a fehérét és mindkettő egyformán megvetendő. A végén aztán helyreállt a „rend“. Oh Igen!

„A CIVILIZÁCIÓ ÁLDÁSAI“

Az afrikai bennszülöttek újabb vándorlásának egy meghatározó esete az, amikor egy egész nép elhagyta otthonát a Szahara déli csücskén 1921-ben és lejött a Kongó torkolatához közeleső nagyon egészségtelen partvidékre, abban a reményben, hogy ott meg fognak halni. Kifejezték azon kívánságokat, hogy meg akarnak halni, azok miatt a pusztítások miatt, amelyeket a fehér ember italai soraikban véghez vittek, és a fehér ember betegségeinek a terjedése, amelyet néha francia betegségeknek neveznek, melyet hódítók hoztak el hozzájuk. Asszonyaik nem akarnak gyermekeket szülni és a törzs kihalása lassan, de biztosan halad előre.

A HAZAFISÁG JUTALMA

A londoni Daily Harold körülbelül két évvel ezelőtt a következő rendkívül kegyetlen esetről számolt be az angol kormány oktalanságáról, a bennszülöttek u. n. felkelésének az elintézését illetően. Együttal látható, hogy ebben a borzalmas hadjáratban kik voltak a támadók és kik voltak a szenvedők:

Osszesen körülbelül 1500-an vannak az u. n. bennszülöttek akik Délnyugat Afrika déli szélén laknak. Rendkívül szegények és főképen kecske-

tejből élnek. Legfőbb vagyonuk a nyájuk és kutyáik, amelyek a sakálók ellen védik őket. A közigazgatási főnök ezekre a kutyákra adót vetett ki, amely sok esetben messze meghaladta az egész család egész jövedelmét (egy család amelynek például öt kutyája van 10 font sterlinget fizetne), kétségbeesésében a törzs megtámadta az adófizetést. Erre a délafrikai kormány 370 emberből álló fegyveres erőt küldött ki tüzérséggel, gépfegyverekkel, két repülőgéppel, hogy leverje azt, amit „felkelésnek“ mondott. A bondelek, hivatalosan el van ismervé, 200-nál kevesebb fegyverfogható emberrel rendelkeznek; és ezeknek az embereknek össze-vissza 70 pus-kájuk volt. Tehát nem meglepő, hogy közülök 49-en a vezérükkel együtt elesetek, akit Ábrahám Morrisnak hívtak, és akit a világháborúban az angolok oldalán tanusított hősiességéért ki is tüntettek. Több nőt és gyermeket öltek meg és 700 embert ejtettek foglyul. Emellett több mint 13,000 jószágot zsákmányoltak.

A későbbi következmények megmutatták, hogy az egyik elfogott főnök öt évi börtönt kapott, mert menedéket adott a fent megnevezett angol hősnek, és mert fegyvert viselt. Ilyen és ezekhez hasonló dolgok bizalmatlansággal töltötték el a bennszülötteket fehér uraik embersége és tisztessége iránt. Cape-Townban a fiatalok közül sokan a politikára adták magukat, és mivel 250 font sterling jövedelem esetén szavazati joguk van, alaposan éreztetik hatalmukat.

A FEHÉREKBE NEM HISZNEK

Egy évvel ezelőt Kenyából egy küldöttség jött Londonba a gyarmatügyi hivatalba és előadták, hogy a bennszülött afrikai lakosság érdeke, hogy az ott letelepedett indiánok ne kapjanak szavazati jogot. Az afrikaiak a következő kábel táviratot küldték Londonba:

„Nincsen bizalmunk Dr. Arthur iránt, mert azt hisszük, hogy ő ártani fog a mi ügyünknek és a fehér telepéseknek fog kedvezni. Ami bajaink csakis fehér telepésektől erednek. Félünk itt véleményünket kifejezni, mert tartanunk kell börtöntől, deportálástól vagy akasztófától. Kérjük, adassék mód a bennszülött lakosság képviselőinek, hogy járhassanak el a gyarmatügyi hivatalnál, mielőtt országunk sorsát illetően döntés történne.“

Nem igazolja-e ez a fent irt címet? Mi történne egy oktan és kegyetlen fehér kisebbséggel, ha a tehetséges afrikaiak velük egyenlő oktatásban részesülének.

A NÉPSZÖVETSÉGI Társaságok Uniójának lyoni kongresszusán, ahol harminckét nemzet képviseltette magát, Bouglé, a világhírű francia szociológus azt indítványozta, hogy az iskolai oktatásban egyenrangú helyet biztosítsanak a nemzeti történelem mellett a világtörténelem tanításának és az előbbi ez utóbbi keretei közt tanítsák. Bouglé indítványa annak az egyszerű igazságnak térhódítását jelenti, hogy nem elég a hadseregek leszerelését ellenőrzés alá helyezni, ha a népek között végleges megnyugvást, békét akarnak. Mert nem az Állandó Nemzetközi Biróság lesz a béke főgaranciája, hanem a világ egységes közszelleme. Az emberi elmék millióinak eszmevilágát pedig gyökeresen rekonstruálni egyedül a tanítás útján lehetséges. Így szélesedik ki az oktatásügy világproblémává, az emberiség jövődjének kritériumává.

Figyelembe véve a történelem nagy nevelő hatását, az iskolai oktatás megreformálásánál elsősorban és főképpen a történelem új szellemben való tanítása volna a legfontosabb tanácskozások és intézkedések tárgya. „Történelem az élet mestere“, mondták már az ókorban. Comenius pedig az élet szemefényének tartotta. Nevelő hatását tekintve, a történelem még nyert jelentőségében, mivel a modern kultúra kialakulását és fejlődésének irányát csak a történelem lencséjén keresztül nézve érthetjük meg. A társadalom szerkezete, az állami berendezések mind történelmi alapon állanak. A vallási és nemzeti elnyomatás a történelem útján világosítja meg a fiatal lelkeket, hogy minél jobban megbecsüljék a szabadságért és emberi jogokért küzdőket, valamint a helyesen értelmezett nemzeti öntudat és emberi szolidaritás eszméinek terjesztőit.

De vajjon megfelelt-e ezeknek a céloknak az eddigi történelemtanítás? Nem. Már Rousseau mondta a történelemről, hogy amíg egy nemzet békésen kormányozva nyugodtan fejlődik és virágzik, nem hallat magáról semmit, csak akkor kezd róla a történelem beszélni, ha az illető nép önmagát nem tudja féken tartani és szomszédja ügyeibe beleavatkozik. Wells szerint a civilizáció megmentése oly mértékben fog sikerülni, amennyiben a tanítást megreformálják. „Az európai iskolák — mondja Wells — ma kivétel nélkül a legvadabb hazafiasságot hirdetik; az iskola a fészke az ijesztő politikai ragálnak. Az európai gyermekek intenzív nemzeti egoizmusok gőzkörében nevelődnek, amely minden praktikus nemzetközi célra alkalmatlanná butítja őket.“ Nekünk ennél a gondolatnál különösen meg kell állnunk egy pillanatra, mivel itt Közép- és Kelet-Európában a szükkörű nacionalizmus jegyében folyik a történelemoktatás. „Itt a világ közepe“ módján egyetemes arányúvá

dagasztja a kisnemzetek multját és az ifjúság előtt a világ egyéb részeinek az aránya megkisebbsül és összezsugorodik.

A történelemtanítás eddigi során fölvonultatták az ifjúság előtt az uralkodókat jelentéktelen szerelmeikkel és viaskodásaikkal, szemléltették a nagy csatatereteket, hol a megcsonkított holttestek hekatombái fölött büszkén elvonult a hódító hadvezér, mindezt rengeteg évszám felsorolásával; azonban azt, hogyan éltek az emberek, milyen eszmék irányították őket, milyen volt életmódjuk, művelődésbeli állapotuk és művészetük, arról vagy egyáltalán nem vesz tudomást, vagy csak tovasiklik rajtuk. Természetesen, ha az ifjúság a történelem kiszínezett, véres árnyaiban látja ideálját, nem pedig a békés munka nagyszerű hőseiben, a tudomány, művészet uttörőiben, a lelkébe türelmetlenség és gyűlölet költözik másnyelvű népek ellen. A színes háborus elbeszélésekkel az alacsony ösztönöket élesztetik és ezeknek következménye a másnyelvű népek elleni idegenkedés, ellenséges indulat. Ezek az érzések az ifjú fogékony lelkében oly mély gyökeret vernek, hogy később teljesen kiirtani még akkor sem képes, ha önmaga akarja is. Ez a ragály úgy megfertőzi az ifjúságot, mint egy gyógyíthatatlan csunya betegség.

Ha az embereket meg akarjuk szabadítani a rögeszmék terhetől, legelőször is a gyermekeken kell kezdenünk az iskolában. A bűnügyi krónikává züllött történelem helyett pártatlan történelmet kell tanítani, mely a saját ország multját annak helyes arányában mutatja be. Egy kis költség a pártatlan néprajzból azonnal kiábrándít minden egyes népet abból a tévhitből, hogy ő a választott, a kiemelkedő előkelőbb faj.

Azokban a problémák vizsgálva világossá válik, hogy azokat a tankönyveket, melyek dicső és szentcélú háborúkról regélnek és a legádázabb tömeggyilkost vitéznek magasztalva követendő példányképpül állítják, nincs módunkban máglyára dobni, mert ugyan a mai kormányok közül melyik menne bele komolyan abba, hogy iskoláiban megutáltassa a háborút azokkal a gyerekekkel, akiket majd felnőve ő maga akar besorozni háboruszkodó katonáknak? Melyik kormány oltaná be a fiatalságba azt a meggyőződést, hogy okos ember fegyvert nem fog ember-társa ellen és ágyut nem süt el, hogy az emberi kultúra és munka eredményét romba döntse? Ezért van Bouglé indítványa, melyet a tudos naivitásával tett, belátható idő belül hiábavalóságra kárhóztatva.

Nem valami vigasztaló, de úgy áll a dolog, hogy előbb a népeknek valamiféle szoros egyesülése meg kell szüntesse az újabb háborúk kitérésének okait, továbbá le kell mondaniok a hivatalos vezetőknek háborus

szándékaikról, a népeknek el kell távolítaniuk a kormányzatok mögé rejtőzködő militarista érdekeltségeket és csak azután változik majd meg automatikusan az iskolai oktatás s ezzel együtt a történelem tanítása. Az iskola csak akkor lesz valóban kürtje az emberi haladás és boldogság ígéinek, ha a leomló militarizmus mellé odatemetjük mesés kalandu hőseinket is.

* * *

E fejtegetést, amellyel különben teljesen egyetértünk, csak azzal akarjuk még kiegészíteni,

hogy Bouglé úr indítványa, amely most naivitásnak tűnik fel, belátható időn belül, még e nemzedéknek az idejében, sőt hihetőleg e cikk írójának az életében elfogadásra talál, mert Krisztus a nemsokára felállítandó Isten országában érvényt fog szerezni a szeretet és igazság törvényének. Az ő uralkodása alatt dicsőséges átalakulást látva a próféta, írta le e vigaszt hozó szavakat évszázadokkal ezelőtt: „Nép népre kardot nem emel, sem hadakozást többé nem tanul.“ — Ésaías 2:4.

FOLYAMATBAN VAN EGY VILLAMOS GYÜRÜ LESZAKADÁSA

EGYES tudósok azt állítják, hogy nemsokára egy villamos gyűrű fog a földre rászakadni. Hogyha ez megtörténik, nem következnek-e be a földön egy csudálatos átalakulás? Kétségtelen, hogy a villamos energia megtisztítaná a talajt, elpusztítaná a rovarokat, a pestist, az élősködőket, és a baktériumokat, amelyek a növényi életet pusztítják. Mily csudálatos jótétemények háruálnának a növény- és állatvilágra. A föltevés, hogy létezik egy villamos gyűrű, amely közel van a földhöz annyira, hogy a teljes érintkezés küszöbén vagyunk, az ugynevezett Valian vagy Mennyezet világteremtési elméletből való.

Ezen elmélet szerint különböző korszakokban számos vízgyűrű szakadt a földre, melyek közül az utoljára leszakadt idézte elő a Nőé-féle vízőzont. Ezen elmélet valószínűsége mellett bizonyítékul felhozzák a tényt, hogy a Szaturnusz gyűrűk veszik körül, melyek még nem szakadtak le. A Jupiter bolygót és az őt körülvevő öveket is felhozzák a föld fejlődésének az ábrázolására.

A Valián elmélet nagyon közel jár a Bibliához feljegyzett teremtési történethez. Látványosan az ésszerű következtetés az volna, hogy mivel a föld fejlődése az elmúlt korok folyamán fokozatosan ment végbe, és mivel a vízgyűrűknek a földre való leszakadása egyre alkalmasabbá tette a földet emberi lakásra, vajjon a még fennmaradó villamos természetű gyűrű nem vinne-e az élet a környezet, a lakóhely tökéletesedése felé?

Kétségtelen, hogy a villamosság terén tett csudálatos felfedezések és annak a sokféle mechanikus alkalmazása, amely a mostani nemzedék kényelmére vezetett, igen csábító jövővel kecsegtetnek a csudás lehetőségek tekintetében.

Nem volna meglepő, hogyha a legközelebbi jövőben feltalálnák a módszert a villamosságnak a levegőből való kivonására, ami lehetővé tenné az emberiségnek, hogy

a természet nagy erőtartályából vegye a napi szükségletekhez megkívánt hajtóerőt.

Képzelnék csak el, hogy egy olyan automobilon száguld vagy olyan repülőgépen repül, amely fel van szerelve olyan készülékkel, amely a környező levegőből tudja a szükséges villamos energiát kivenni! Tegyük fel, hogy mindenféle gép- és járművet, amelyeket most benzin, gőz, petroleum hajt, olyan gépek és járművek váltanak fel, melyek maguk fejlesztik a villamos energiát! Vajjon nem szállanának-e le a minimumra a baleset veszélyei és a gépek működési tökéletlenségei?

Az emberi szervezetet a jótékony villamos áramok hatásai a megtisztított és új erőre kapott talajból eredő élelemmel párosulva annyira felvillanyozhatják, hogy az ilyen talajból mindenféle nyavalya, élődsi és erjedési csira kiölettetett, s így meg van annak a lehetősége is, hogy a vérkeringés és a vértisztulás fokozatos növekedése csudálatos lendületet adhat az emberiség szellemi és testi helyreállítása és így a hosszú életkor felé.

Ilyen befolyások alatt a föld éghajlati viszonyai gyökeres változáson fognak átmenni és a sarkokon az éghajlat sokkal mérsékeltébb lesz. Akkor aztán a jégvidék jégmezői fel fognak olvadni és nagy földterületek fognak felszabadulni, amelyek benépesíthetők és megművelhetők lesznek.

A már annyira küszöbön lévő aranykorszakban, mikor az emberiség felébredt a bűn és a sötét éjjel hosszantartó álmából, el fog jönni „minden népek vágya“, mikor az Úr által megváltottak fejére fog szállani és övék lesz a természet minden jósága, hogy számtalan korokon át élvezzék. „A földet az ember fiának adta.“ „Isten úgy szerette e világot, hogy oda adta egyszülött Fiát.“ Ne adjuk-e mi is oda vele készségesen mindenünket?

Valóban csudás lesz az ország, amelyet a keresztyének oly sokáig vártak.

A RÁDIÓ HALADÁSA

A DRÓTNÉLKÜLI táviratozás atyja Signor Guglielmo Marconi ma még 50 éves sincsen. 1896-ban küldte az első jelet 100 méternyi távolságra atyja birtokán. 1898-ban 20 mérföldnyire táviratozott és 1901-ben üzenetei már átrepültek az Atlanti Óceánon.

Az első drótnélküli készülékkel felfogott zene 1909-ben hangzott fel a nem-yorki Metropol opera tetején. A híres énekes Caruso a „Cavaleria Rusticana“-t énelkelte. Ezt a zenét a kikötőben lévő több hajón hallották.

Az első drótnélküli beszélgetés 1915-ben Párisból Honoluluba lett továbbítva. Azóta ezen a téren oly gyors és nagy haladás történt, mely bámulatba ejt. Az amerikai Egyesült Államokban becslés szerint öt millió magánlakás van rádió felvevő állomással felszerelve. Azt hiszik, hogy ebből a számból magára 100.000 állomás jut.

Sok új lakást, amely New-Yorkban mostanában épül, a tulajdonos minden további nélkül rádió-állomással lát el, ép úgy, mint nálunk villanyvilágítással. A lakóknak csak egy gombot kell megnyomniok, hogy halljanak, vagy a kapcsolatot megszakítsák. A készülékeket vagy eladják, vagy bérbe adják tetszés szerint és mindent elkövetnek, hogy mindenki hozzájuthasson ehhez az új találmányhoz. A külvárosban nehéz olyan telket eladni, amely fekvése miatt alkalmatlan a rádió kapcsolatra. Például nagyon könnyen megzavarja a rádiót egy szomszédos gáztartály. Sok amerikai házban a szomszédok hetenként többször összejönnek egy házban egy rádió-koncert meghallgatására, amelyet több száz mérföldnyi távolságra játszanak.

A rádióknak rengeteg elterjedése mellett Amerikában, természetesen nem lehet azon csudálkozni, hogy mindenféle visszaélést is elkövetnek vele. Rossz tréfákat használnak fel a football-játék pontjainak a bemondására stb. Egy kereskedő arra használta fel, hogy legújabb áruját ajánlja a vevőinek. Azonban ilyen a szellemi szórakozást zavaró eljárások remélhetőleg nemsokára a köz érdekében el fognak tiltatni, mert hiszen a rádiófon előfizetőinek jogukban áll a leadó-állomástól csak valóban jó dolgokat követelni.

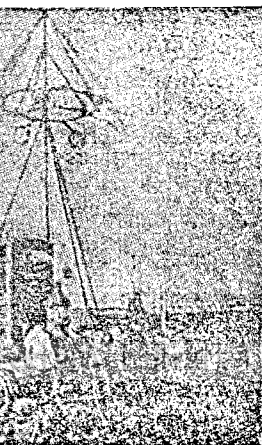
Az emberi önzés által okozott nehézségek is jelentkeztek. Egyes énekesek és énekesnők nem engedték, hogy a leadó „törvényesen védett“ énekeiket felvegye. Azonban a leadó-állomás könnyen megnyerte őket azzal az

érvvel, hogy ez nagyszerű reklám, amelynél jobbat el sem lehet képzelni.

Természetesen a nagyobb városok ujságkiadói is biztosították maguknak a rádió-állomásokat és a tengerparton is állomásokat állítottak fel üzeneteknek a tengerentúrra való továbbítására.

Angliában is teljesen meghonosodott már a rádiófon. Sok magánháznak saját felvevő-állomása van, és Délangliában van egy drótnélküli színház, ahol a hallgatóság koncerteket, és az egész világból jövő napihíreket hallgathat. Egy londoni kintornás annyi pénzt takarított meg, hogy rádiófont vehetett magának és most ezzel csinál üzleteket az utcán. Hat nagy rádióállomás a brit birodalom minden részét köti össze egymással; egy Angliában, egy Kanadában, egy Jamaikában, egy Nyugatafrikában, egy Indiában és egy Ausztráliában.

Mikor a drótnélküli készülékeket Afrikában először felállították, a bennszülöttek között nagy riadalom támadt. Ezek azt hitték, hogy a fényoszórókkal ellátott apparátusok valami új boszorkányságféle, amelynek segítségével a mindenható fehér ember mindent meg tud látni és hallani, ami az ő kunyhóikban történik. Azzal nyugtatták meg őket és nyerték meg a rádiókat, hogy azt mondták nekik, hogy az angolok ezt csak azért használják, hogy a bennszülöttek ellenségeit kikémleljék vele.

Egy nagy néptömeghez intézett beszéd visszaadása.

a boszorkányságot csak azért használják, hogy a bennszülöttek ellenségeit kikémleljék vele.

Franciaországnak, Németországnak, a Skandináv országoknak, Hollandiának és Olaszországnak már régen meg vannak a saját rádió-állomásaik. A francia kormány adót szed minden felvevő készülék tulajdonosától és megkívánja, hogy a felfogott híreket titokban tartsák; fentartotta magának a jogot az apparátusok működésének a beszüntetésére, ha ezt jónak látja.

Hollandiának Kootwyk-ban van rádió-állomása, amely a világ legnevezetesebb állomásai közé tartozik. 750 holdnyi területen épült öt-hatszáz láb magas árbóccal és 7500 angol mérföldnyi távolságra küld üzeneteket. Napnyugta után ez az állomás 8400 méter hosszú hullámokkal dolgozik.

Közvetlen rádióösszeköttetés van az Egyesült Államok, Anglia, Németország, Franciaország, Norvégia, Havai, Lengyelország, Hollandia, Olaszország, Svédország, Argentína és Brazília között. Hogy Japán is el legyen érhető, a leadó erő rendszerint fokozandó.

A világ legjelentékenyebb állomása Monte Grademben van Buenos Aires közelében. Németország állította fel német mintára. A berendezés 1400 holdnyi területen van. Tíz tornyának mindenike 800 láb magas. A berendezés kerülete 10.000 angol mérföld 23.000 méter hullámhosszal.

Hogy a tengerentuli rádiószolgáltatnak csudálatos teljesítő képességét bebizonyítsa, az amerikai rádiótársaság alelnöke Mr. David Sarnaff a nem-yorki Villamos-Társaságban tartott előadása alkalmával a szónoki emelvényről négy európai országtól megkérdezte „milyen az időjárás?” 45 másodperc múlva felelt Anglia: „esős”, 55 másodperc

múlva Norvégia: „enyhe, borult”, 1 perc és 15 másodperc múlva Franciaország: „derült”, 2 perc és 40 másodperc múlva Németország: „hideg és borús”. A rendes tengerentuli szolgáltatban New-York és Európa között az üzenetváltás oda és vissza két percen belül történik. A Rajna melletti Koblenzben táborozó amerikai csapatok rádióútján kapták a parancsot az indulásra és 12 perc múlva jelentette a parancsnok, hogy indulnak. Az amerikai rádiótársaság hat rádióállomásáról az Amerika—Európa közötti forgalom 25—30%-át bonyolítja le; egy szó csak 6 centbe kerül.

Hogy a drága rádióberendezést a lehető legjobban kihasználhassák, egy amerikai tiszt által feltalált „abc”-t használnak, amellyel 2.65-ször gyorsabban lehet dolgozni, mint a nyolcvan évvel ezelőtt feltalált Morse-betűkkel. Ezen „abc” segítségével percenként 100 szót lehet leadni és emellett egyidejűleg leadni és felvenni. Reménylik, hogy nemsokára annyira vészik, hogy egy perc alatt 1000 szót lehet leadni és felvenni.

A rádió üzenetek továbbításának a módszere a következő: Először le lesznek írva egy írógéphez hasonló gépen. Ez a gép egy fonálszalagot megpontosz, amely ugyanazt a hatást gyakorolja a rádió leadó készülékre, mint a pontozott henger egy automata zongorában. Ily módon küldenek rádió-üzeneteket repülőgépekről is. Ezek az üzenetek oly szédítő sebességgel továbbíthatók, hogy csak különlegesen nagyfokú gyorsaságra szerkesztett készülékekkel vehetők fel.

Két „drótnélküli szolgálatot” teljesítő gőzről San Franciskóból magas tengeren

Kína és Ausztrália között 6000 mérföldnyi távolságra rendszeres rádióközlekedést tartottak fenn. Mily megnyugvásul fog szolgálni a jövőben az útasoknak, ha a nagy tengereknek feneketlen mélységein utazva, hozzártartozóikkal tudnak majd érintkezni.

Az is nagyon kellemes, hogy a hajók egymással érintkezhetnek. Így például az egyik hajón játszott koncert egy másik hajón is hallható. Sőt még egy sakkjátékról is irtak, melyet két egymástól 125 mérföldnyire haladó hajó utasai rendeztek. New-Jersey-ben olyan állomások vannak, amelyekről egyidejűleg a magas tengeren lévő három hajóval lehet érintkezni. Nem fog sokáig tartani

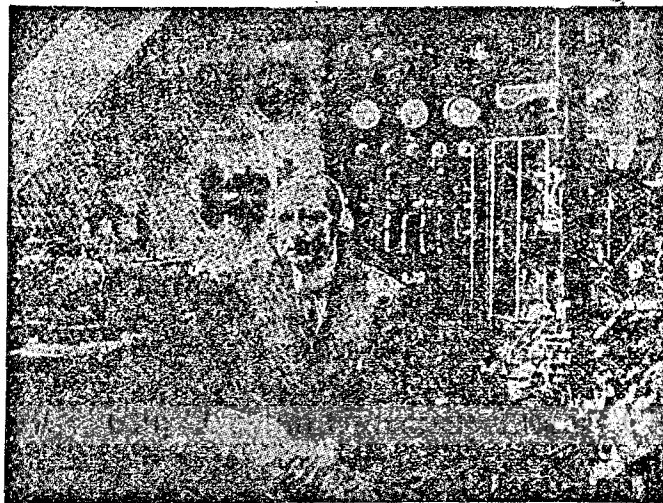
és az Egyesült Államok bármelyik rádiótelefon állomásáról a magas tengeren járó hajó utasaival lehet majd beszélgetni.

A tengerészek a víz alatt is (tenger alatt járókon) is érintkezhetnek egymással és a szárazfölddel.

A drótnélküli táviratozás nagy értéke a „Honolulu” nevű hajónak égésénél bizonyult be 1922 október hó 12-én, amely 700 mérföldnyire történt a kaliforniai tengerparttól. A tűz keletkezése után rögtön hívtak a tenger-

parttól különböző hajókat és öt perc múlva már jelentették, hogy hallották a hívást. Két óra múlva a hajó állapotát reménytelennek találták és újból kértek segítséget. Erre rögtön jött a tengerpart válasza egy hajóról, amely óriási gyorsasággal sietett a szerencsétlen hajó felé. Egy fél óra múlva vissza lehetett küldeni azt az üzenetet, hogy valamennyi útas és a legénység, a kapitány, a főgépész, az első és negyedik tiszt és a rádiótiszt kivételével — a hajót elhagyták. Tíz perccel később kapták az utolsó hírt a parttól, és azt válaszolták, hogy a legnagyobb nehézségek között mindenki elhagyta a hajót. Hála a rádiónak, az összes 263 ember, akik a hajón voltak, megmenekültek és négy nappal később Los Angelesben partra szálltak.

A legsűrűbb ködben biztonsággal vezetik a hajókat és a Marconi-féle Rádió-reflektor segítségével áttevezhetnek a legsötétebb csatornákon és a legveszélyesebb ködön keresztül, mivel folytonosan adhatnak le és vehetnek fel jelzéseket. Viharvert hajók pontosan megjelölhetik a helyüket és kifürkészhetik, hogy

Marconi a yachtján berendezett rádió kísérleti állomáson.

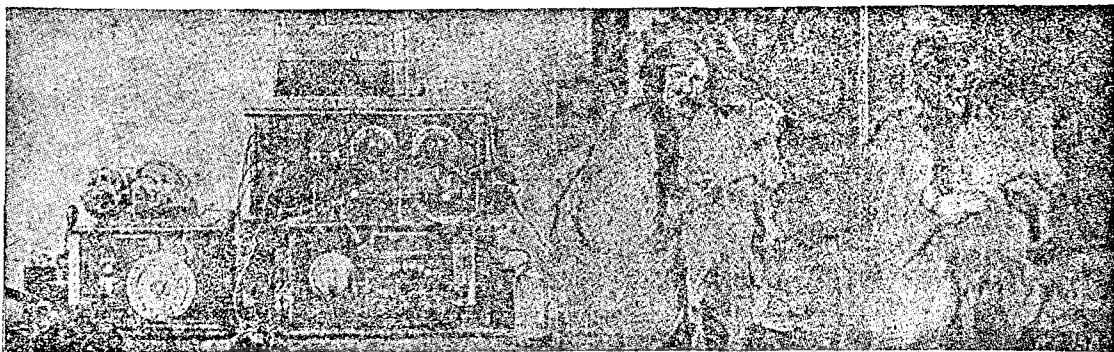
merre vannak más hajók vagy világító tornyok.

További bizonyítékául a rádió nagy értékének, felemlíthető egy repülő postajárat tapasztalatai Cleveland és Chicágó között. Kedvezőtlen szelek és ködök folytán a repülőgép nem juthatott el nappal a rendeltetési helyére. Segélyjelzést küldött és kérte a helynek, — ahová le kellett szállnia — lámpákkal és fényszórókkal való megvilágítását. Hat állomás fogta fel a segélyhívást, és megtörténtek az összes előkészületek a repülők leszállásához, akik ezzel a biztos halálból menekültek meg.

A drótnélküli telefonálás Európa és Amerika között ma már lehetséges, azonban nagy villamossági erőt igényel és azért igen drága. Azonban az amerikai táviró- és telefon-

segítségével oly tökéletesen le lehet fotografálni az emberi hangot, hogy a film visszaadja azt úgy hogy az illető személynek eredeti hangjától, akitől kiindult, meg sem különböztethető.

A rádió legbámulatosabb csudái közé tartozik járműveknek drótnélküli vezetése. Két évvel ezelőtt az amerikai „Jova“ nevű hadihajó, amelyen a tüzet meggyújtották, de amelyen egyetlen ember sem volt, az öt mérföldnyi távolságra lévő „Ohio“ nevű hadihajó rádiókészülékével ide-oda kormányoztatott. A „Jova“ ágyuit, tekintettel az azzal járó veszélyre, nem sütöttek el, de a hajómérnök azt állítja, hogy ugyanilyen módon, ahogyan kormányoztatik, az ágyukat is el lehet sütni.

Középen: egy továbbítandó fénykép. Jobbra: az elért eredmény. Balra: az M. Terré által feltalált készülék fényképek továbbítására.

társaság reméli, hogy nemsokára olyan készüléket fognak előállítani, amely lehetővé teszi a föld körüli beszélgetést. Azt mondják, hogy két éven belül New-York, London, Páris és Berlin között drótnélküli telefonnal fognak majd üzleteket lebonyolítani.

Nem kevésbé sokat ígérő a képeknek rádió útján való átvitele. E téren kétféle módszer van. Az egyik egy emberöltő óta ismert módszernek a tökéletesítése. A fotografálóképek 17 különféle árnyalatban készül. Az árnyalatokat a Morse-készülék betűi fejezik ki, és a fényképező gépről önműködőleg a táviró kulcsra vitetik át. A felvevő állomáson a kép felvételére egy írógép van működésben, amely 17-féle árnyalattal van ellátva, amelyek a betűkre vannak beállítva. Ilyen módon jelennek meg a kép egyes részletei. Ugyanezzel a módszerrel ujlenyomatok is továbbíthatók.

Bámulatosabb és szinte hihetetlen a washingtoni Francis Jonkin találmánya. Több, mint egy évvel ezelőtt 140 mérföldnyire sikerült neki képeket továbbítani (lásd a képet), és most annyira tökéletesítette a találmányát, hogy mozgó-képeket is tud hasonló távolságokra továbbítani. A kép dróttal vagy rádióval továbbítható. Még csudálatosabbnak látszik a Paltiophotons feltalálása, amelynek

Pitsburgból egy elindult gőztehervonatot rádióval állítottak meg.

A John Hays Hammond-féle 200 találmányhoz tartoznak: repülőgépek, tengeralattjáró hajók, autók, hajók és vonatok vezetése drótnélküli úton. A gyorsaságot és minden egyebet rádióval szabályoznak emberi kéz nélkül. Ezek a találmányok eléggé ki vannak próbálva, úgy, hogy a rádiókészülékkel háboru esetén egész városokat és hadseregeket meg lehet semmisíteni egyetlen emberi életnek a kockáztatása nélkül. Valóban úgy van, hogyha azok a napok meg nem rövidítették, egyetlen ember sem menekülne meg! Mert az ellenség is megtehetné ugyanezt.

A tudomány már azzal a lehetőséggel is foglalkozik, hogy a rádió segítségével lássa el a járműveket a szükséges hajtóerővel. Lynnben, Massachusettsben, az Általános Villamossági Részvénytársaság több száz lányira továbbított nehéz gépek hajtásához szükséges villamos erőt. Mérnökei azt állítják, hogy már csak az a motor hiányzik, amely a levegőből mindenkor annyi villamosságot kivegyen, amennyi minden gép hajtásához szükséges.

Nikolai Teska azt hiszi, hogy a jövőben lehetséges lesz rádió segítségével esőt hullat-

ni, mindenféle járművet hajtani és házakat világítani, akármilyen messze is legyenek egy villamos dróttól.

Emellett ma a legkisebb motorokkal is sokkal többre mennek, mint régebben a legnagyobb villamosgéppel. A francia Lee de Faret egy olyan három láb hosszú és öt hüvelyknyi átmérőjű rézből és üvegből álló Vakuum-csővet talált fel, amely egy több tonna súlyú áramváltógépnek a munkáját tudja ellátni. Lynnben, Massachusettsben rádió jelzéseket vezettek egy villanydróton keresztül és a vilanyvilágítási berendezésekkel egyben érintése nélkül egy gomb megnyomásával az összes utcai lámpákat meggyújtották és kioltották.

Marconi feltalált egy módszert rádió hullámoknak egy bizonyos irányban való továbbítására egy fényszóró sugaraikhoz hasonlóan. Felfedezte továbbá, hogy egy újfajta hullámot, amelyet azelőtt nem lehetett drót nélkül nagyobb távolságra felhasználni, most már sokkal kevesebb erővel és energiával és sokkal gyorsabban és olcsóbban lehet felhasználni üzeneteknek 2500 mérföldnyi távolságra való továbbítására. Marconi azt mondja, hogy tíz év múlva a legjobb mostani rádiókészülék a várható tökéletesítések folytán el fog avulni.

Chikágóban az elektrótechnikusoknak gyűlésén egy hotel előcsarnokban egy úr járkált egy kis kofferrel, amelyből a tözsdejelentések hangzottak el zenedarabokkal megszakítva. 1923 nyarán fiatalemberek a new-yor-

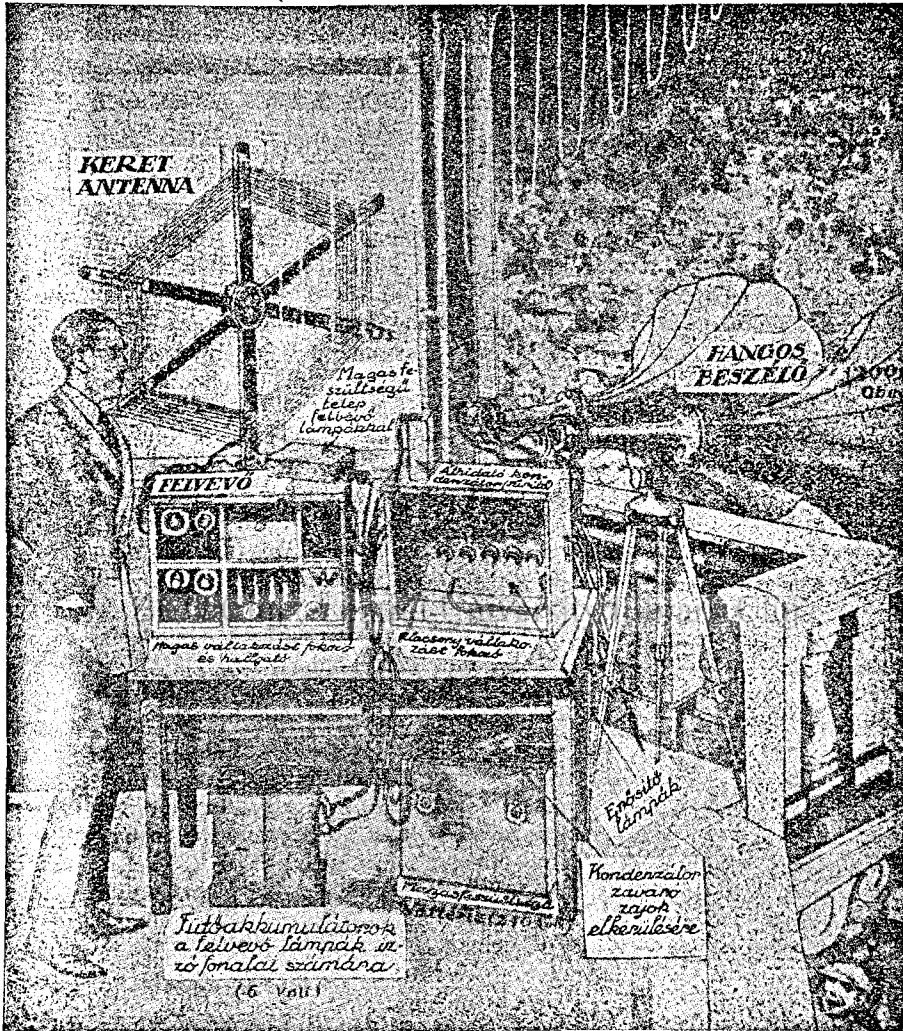
ki strandon szalmakalapjukra erősített rádiókészülékkel jártak-keltek. Mások szivartárcájukra, zseblámpáikra, zsebkendőikre, gyufadobozaikra illesztették rá a rádió felvevő készüléket. Knoxvilleban egy fiatal fiu olyan készüléket csinált, amely egy négyzethüvelyknyi nagyságu volt és egyszerűen működött 15 mérföldnyi távolságra.

A rádiófon az új határtalan lehetőség

aranykorszak előhírnöke. Bár egyrészt határtalan kényelmet nyújt, másrészt azonban ez az áldás ma még alá van vetve a körülmények tökéletlenségének, mert az ember alkotásában még mindig nehézségekbe ütközik, amelyeket nem tud legyőzni, és cselekvése tökéletlen marad, míg Krisztus országában nem kapta meg az uralmat a föld felett. Így nyáron ugynevezett statikai töltések kóvályognak a légkörben, ami zavarokat okoz, a milyenek a

tropikus vidéken mindig tapasztalhatók, és amelyek az üzenetek felvételénél nehézségeket okoznak. Ezenkívül nyáron több a zavaró zaj, mint télen. A napfény tompító hatással van a rádiójelzésekre, úgy, hogy az éj kedvezőbb a rádiókészülékek működésére.

A légkörben ugynevezett „zsákok” vannak, amelyek áthatolásánál a jelzések felmondják a szolgálatot és teljesen olvashatatlanok. Ezek különböznek olyan vidékektől, amelyekben a jelzések nagyon világosan hallhatók. Egy hajó egy ilyen „zsákba” jutott bele és több, mint tizenkét órán át el volt vágva minden összeköttetéstől. A „zsák” el-

Londonban a választás eredményét „Hangos beszélők” útján adják tudomására a várakozó tömegnek.

hagyásával azután a jelzéseket világosabban hallja, mint előbb, noha a leadó állomástól jobban eltávolodott. A Csendes Óceánban vannak ilyen „zsákok”; egy van New-York és Boston között, melynek oka esetleg a

kábellel való táviratozás kiegészítése terén a legnagyobb áldás, amennyiben sok olyan dolgot tesz lehetővé, amelyek különben nem volnának keresztülvihetők. Noha még ma valószínűtlennek látszik, hogy a drót nélküli eljárás valaha a drótot tökéletesen ki fogja szorítani, mégis meggyőződésünk az, hogy ez már csak idő kérdése.

A már említett John Hays Hammond számos találmánya között van egy olyan készülék, amely titkos üzeneteknek drótnélküli továbbítását teszi lehetővé. Eddig nem lehetett két pont között drótnélküli hírt továbbítani, a nélkül, hogy mások nem hallották volna.

A rádió a közéletben is fontos tényezőnek bizonyult. Mikor tavaly egy Indiana-beli szenátor az Arlingtonban felállított rádióállomáson hatalmas választási propagandát csinált, a kormány megtiltotta a rádióhasználatát választási célokra. Azonban, ha majd egyszer tökéletesebb emberek intézik majd a föld ügyeit, az emberek mindent rádióval hallgatják majd a tárgyalásokat és az utasításokat.

A rendőri nyomozás terén is nagy segítséget nyújt ma a rádió és valószínűleg áldás az iskolázás terén. Az Egyesült Államok több egyetemén, mint Viskonsinban, Jowában, Nebraskában az előadásokat leadó állomások veszik fel úgy, hogy a legmesszebb eső vidékeken élő fiatal emberek a legkiválóbb tanárok előadásait hallgathatják, anélkül, hogy el kellene hagyni a vidéket. Emel-

A rádióadások nagy szerepe eredménye a tengeren: A „Volturno” égő hajó segítségére 1923 október hó 9-én 10 hajó steti segítségül és 521 személyt a biztos haláltól mentettek meg

(Villy Stöwer festménye nyomán „A technika világtörténete” c. műben).

nagy vasérc mennyiség, amely e két város között a tengerben van.

Ezek és más nehézségek folyton foglalkoztatják a szakköröket és megakadályozzák némileg a rádió korlátlan elterjedését. Azonban az ez idő szerinti tökéletlenségek nem csökkenthetik a rádió értékét. A drottal és

lett történelemből, földrajzból stb. több iskola előadásai hallgathatók. New-Yorkban nem rég több iskolának a tanulóit egyidejűleg egy tanár vizsgáztatta. A kérdéseket a leadó-állomás felvette és több iskola tanulója egyszerre hallották és helyeikről nyomban feleltek. Angol iskolákban legújabbán rádiótanfolyamokat vezettek be.

A nagy világsajtó mai hírei 70%-át rádió útján kapja. Az általános, megszokás nélküli, drótnélküli összeköttetés nyilván az új korszak rendjéhez fog hozzájárulni a csalásnak, erőszaknak és minden gonosz-ságnak az elfojtásához.

Hisszük, hogy az igazi vallás terjesztésénél is fontos szerepet fog játszani a rádió. Ez aztán bizonyosan a végét fogja jelenteni némely berendezésnek, amely ma „egyház-nak, keresztyén intézménynek vagy iskolának” nevezi magát, amely azonban valójában vallási mázzal bevont tisztán világi berendezés. Ma a tévedés épügy terjed, mint az igazság. Így például Ridgewoodban sikerült egy hipnotizörnek egy fiatal embert rádióon hipnotizálni. Olyan beszédeket is terjesztenek, melyek minden egyébről szólnak mint a tiszta evangéliumi üzenetekről.

A gyógyítás terén is alkalmazzák már a rádiót. Elektromágneses sugarak segítségével már sok embert gyógyítottak, különösen figyelemreméltó a siketnémák gyógyítása; emberek, akik harminc évig egy hangot sem hallottak, rádiókezeléssel visszakapták a hallásukat. Egy huszonnyolc éves siketnéma amerikaiáról hallottunk, aki egy néhány rádiólecke után e szót ejtette ki először: Szent, szent, szent! Valóban méltó elismerése a minden áldások nagy Kezdeményezőjének.

A rádió sok áldásának az áttekintése után álljanak itt „Boston Rost”-ban megjelent következő sorok:

„Kevés képzelőerővel megáldott emberek is egyet fognak velem érteni, hogy a mi gyermekeink korá „a rádió kora” lesz, „a lehetetlennek lehetségessé váló korszaka.”

És mi a rádió korszaka? Mik a lehetőségei?

Határozottan állítom, hogy az emberi kor legvégső csúcspontja lesz. Mindent felül fog mulni, amit költők és gondolkodók az emberi hitetlenség és az emberi tudatlanság függőnye mögött láttak. A rádió ezt a függőnyt felre fogja húzni, és olyan élet következik, amely messze túlszárnyalja minden elmúlt korok legmerészebb elképzeléseit.

Am pillantsunk be egyet ebbe a rádió-korszakba.

Valamennyi motoros jármű zajtalanul fog járni és rádió energiaállomásokról kapják majd hajtóerejüket. Az utcákat és házakat olyan lámpák fogják megvilágítani, a-

melyek a levegőből veszik az erejüket. Villamos fűtés fűti majd nemcsak a házakat, hanem az utcákat és a közttereket is. Az egész föld éghajlatát lehet majd szabályozni.

A telefon és táviró elavult dolgok lesznek. Egyik földrészről a másikra rádióhullámok segítségével fogunk beszélni. A teher és személyszállító repülőgépeket rádió fogja hajtani és állandó összeköttetésben lesznek a földdel. A legszerényebb hajlékokban is hallgatják majd a legjobb zenét és a legértékesebb előadásokat.

De nemcsak a hang fog mindenüvé tovaszállani a rádióhullámokon, hanem sok mérföldnyi távolságra lévő élőképek is teljes szépségükben lesznek láthatók.

Nemcsak beszélni fognak tudni egy pillanat alatt nagy távolságra lévő szeretteikkel, hanem az arcát is fogják látni, amely szemtől-szembe mosolyog rád.

A hidrogén, amely ma csak korlátolt mennyiségben nyerhető, a rádió rezgések folytán fel fog szabadulni és meg fogja áztatni a mi civilizált országaink kiszikkadt talaját és pazar bőségben terem majd virág és gyümölcs.

Csudás, finoman szerkesztett készülékek még az ember kedélyállapotát, szeretetét, gyűlöletét stb. is felveszik és megmutatják. A szív legrejtettebb érzése is megmutatkozik, és lehetetlen lesz a gonosztett. A betegségek csökkenni fognak, majd pedig teljesen eltűnnek. Ragályok ismeretlenek lesznek a földön, mert a rádió-rezgések, amelyek a föld felett tova áradnak, oly erejűek lesznek, hogy megölik a betegségsírakat. A levegő, melyet magunkba szívunk, egészségét ad nekünk. Mindnyájan tudjuk, hogy mily illatos, tiszta és üdítő a levegő az elektromos elsülés vihára után; ép így lesz ez azután a rádió folytán.

Az egészség, értelem és a boldogság gyarapodása az általános civilizáció és áldás gyarapodása lesz. Igazi keresztyénység fog virulni, igazi, az egész világon elterjedt tanítások alapján, míg a bűn és a romlottság el fognak tűnni. A rádió a feltámadó emberiség hatalmas fegyverévé lesz és elvezet majd az igazi egyenlőséghez és testvériséghez.

Nem-e az aranykorszak ez? Vajjon nem a leghatásosabb és legkézzelfoghatóbb bizonyítéka-e a rádió annak, hogy a boldog kor küszöbén vagyunk?

Minden komoly keresztyén egytért abban, hogy az utolsó napokat éljük. Bánat, bűn, fájdalom nemsokára eltűnnek a földről. Képletesen szólva a rádió rezgése szárnyai a bizonyosságot tevő angyalnak, hogy egy új korszak küszöbén állunk, annak a korszaknak a küszöbén, amely meghozza azt a legnagyobb boldogságot, mely után az egész világ a vak, dőre napokban áhítozott.

RÉGISÉGEK ÉS VOLT ÉRTÉKÜK

SOK EMBER nagyon szereti a régi dolgokat. A dolgokat mondtuk és nem az embereket. Egyeseknél ez szinte imádatná lesz. Az ember kívánatosnak tartja a régi, ritka, ódivatú és szokatlan dolgoknak a birtokát. Minél általánosabbá válik ez, annál inkább növekedik a régi dolgok értéke. Így sokan vannak, akik csak régiségekkel foglalkoznak, akadnak egyesek, akik kevésbé lelkiismeretesek, akik egy kissé megkeverik a dolgokat és sok embert megcsalnak.

Miért mutatnak az emberek oly nagy szeretetet egy régi diófa butordarab iránt, amely egy régi poros, penészes pincében volt, amely szét van vágva és meg van kopva, ócska mintájú vagy szabású és mélyedéseiben és csavarulatáiban valóságos porgyűjtő? Talán mert tudják, hogy amikor ilyen dolgok készültek nem volt hiány jó fában és nem kellett úgy takarékoskodni mint most és nem használták annyira a borító lapot (furnirt). E mellett kevesebb volt a gépezet mint most és a butort kézzel csinálták az utolsó darabig, és valószínűleg nem is darab munka alapon.

Megveszik a régi szekrényt vagy asztalt egy csekélységért és elküldik a butorasztaloshoz, aki éppen ilyen munkával foglalkozik. Minden nagy városban csak néhányan vannak. Valami mellékutcaiban találja meg az ember a műhelyüket. Átalakítanak és javítanak, leszedik a régi zománccot vagy festést, amely esetleg elrejtí a fa természetes szépségét, és addig simitgatják a felületét, amíg úgy néz ki mintha újonnan készült volna, azután a kárpitoshoz viszik, és mikor kikerül a kezeiből, már alig ismerhető fel. Valóban sok ember rá sem ismert a maga dolgára oly nagy volt rajta a javítás. Sajátságá a régi fának, hogy gazdag, lágy szint vesz fel, amelyet új fán semmiféle festékkel utánózni nem lehet.

Régi, erős butorzat a kényelem érzetét adja az otthonnak a nyugodtság benyomásával.

Ha valaki nem ismeri ki magát a fában, úgy nagyon könnyen megcsalhatják festett utánzattal.

Mindenki hallott régi hegedűkről, amelyek régi és rendkívül száraz és gyantás voltak miatt nagyon jó hangot adnak. Gyakran mesés árakat fizetnek régi holmikért. Az ember szinte csudálkozik, honnan veszik sokan a sok pénzt ilyen fényűzésre vagy szeszélyre. Vannak, akik érmekkel, mások könyvekkel, ismét mások butorral, régi fegyverekkel, szövetekkel, edényekkel stb. kereskednek.

Érdekes és figyelemre méltó dolog, hogy Izráel hanyatlásának az idejében hasonlóak voltak az állapotok. Akkor is meg volt az anyagi dolgok gazdagsága, de hiányában voltak annak, ami a világmindenség nagy Uránál kinesszámba megy.

Olvassuk el Ezékiel 27-ik fejezetét a finom szöveteket, ékszereket, értékes érceket és szép faragványokat, finom fűszereket és illatszereket, ételeket, különlegességeket, ruhákat és járműveket illetően. Még cedrus fából készült szekrényeik is voltak. — 24 vers.

Vajjon a mai idők fényűzési örülete egy fenyegető pusztulásnak volna az előjele? Miért. A dolog titka abban van, hogy jobban tiszteljük az alkotást, mint az alkotót, oly nagy az elfajulás. Mindenféle fényűzésnek és földi kényelemnek a megszerzésénél az emberek nem gondolnak ezeknek a dolgoknak a megalkotóival, nem törődnek annak az érdekeivel, aki szegény alamizsnáért dolgozik az ő ügyes kezeivel, kevés reménnyel arra, hogy valaha olyan dolgok tulajdonosa lesz, mint amilyeneket készít. Még a keresztyének is szem előtt tévesztik aényt, hogy e tekintetben igazságtalanok.

Egy régi dolgot néha valami ócskaságnak tartanak, amely teljesen kiment a használatból és idejét multa. A régi jó könyvet is ilyesféle képen veszik meg. A „könyvnyomtatásról” szóló cikkben (lásd az 1925. évi Aranykorszak naptárt) olvasható, hogy a Mazarin Biblia 1897-ben 20.000 dollárért kelt el. Egy Biblia minden tulajdonosának ugyanaz az értéke van meg, mint ennek a vásárlónak, mert ugyanazokat a szavakat tartalmazza, amelyek szerint való cselekvés örök életet ad, amely megbecsülhetetlen.

Ebben a könyvben Isten megmondja, hogy ő régi kijelentést tett. Azt t. i. hogy nem hiába teremtette a földet, hanem azért formálta, hogy az ember lakja (Ésaiás 45:12—18). Arra is int, hogy „emlékezzetek meg a messze régi dolgokról, hogy én vagyok Isten és nincs hozzám hasonlatos, ki megjelentem kezdettől fogva a véget és előre azokat, amik még nem történtek.” Dávid a régiek egy példabeszédét idézte (1 Sámuel 24:13) Hogyha már akkor is régi volt, akkor bizonyára értékes régiség ma.

Nem minden öreg vagy régi dolog értékes és tiszteletre méltó. Sokan vannak, akik tisztelik a régi szokásokat vagy vallásos rendszereket, nagy embereket, akik régen felállított hivatalokat töltenek be.

Van egy régi vallási rendszer, amely nem méltó a tiszteletre, mert szegény. Gyorsan veszt el a tekintélyét mert a valódi dolog (az igazság) napfényre jut és azzal összehasonlították. Könnyen azonosítható Ésaiás által (9:15) történt régi leírásával, mikor azt mondotta, hogy „a fő: a vén és a főember, a fark pedig a próféta, aki hazugságot szól.” 1925-ben régi ünnepélyt terveznek régi köntösben és szertartással, hogy ezt a régi dőre csalást tovább is fenntartsák.

Szentek vélt ereklyéi részei volnának ennek és hasonló rendszereknek. Valóban mindenfélét kigondoltak, hogy az emberek erejét és vagyonát összegyűjthessék a saját céljaikra.

A mi Mesterünk nem hagyott a maga követőinek ereklyéket, de utasításokat adott nekik, hogy tegyenek valamit az Ő emlékére. Ez emelkedeti őket arra, hogy mit tett értük, ami biztosító azoknak a nagyobb dolgoknak, amiket Ő a jövőben tenni fog, amikor minden dolgot újja fog tenni, megújít és a régiekre (a rossz dolgokra) nem fognak visszagondolni és reájuk vágyakozni.

EDDIG fiukról és leányokról és felnőtt emberekről volt szó az Aranykorszakban és a többi állatok nem sok figyelemben részesültek. Most rajtuk a sor, és elsőnek vesszük azt az állatot, amely közfelfogás szerint a legkedvesebb az állatvilágban, és az ember után a legértelmesebb, a kutyát.

Ki nem hallott meséket a kutyák hasznosságáról, szeretetéről és hűségéről? A skót juhász-kutya elhozza a juhot a nyíróhoz, még pedig egyszerűen egyet, amikor szükség van rá. A New-fundlandi nem engedi, hogy bántódás érje a gondjaira bizott gyermeket. A Szent Bernát beviszi a vándort a hóiharból, amikor ereje elfogyott és tájékozó képessége elveszett. Megsérült kutyák fel tudták keresni a gyógyszerért. Kutyák bánatukban öngyilkosságot is elkövettek.

A német rendőrkutya csak egy embertől fogad el ételmezt, és süket minden hízélgéssel szemben. A véreb jóakaró természetű, de kár megkísérelni a menekülést előle, ha valakit üldözőbe vett. Nehány mérföldnyire egy folyóban járni, az egyetlen lehetséges módja a menekülésnek; de a kutya még akkor is újra kezdi az üldözést a folyó partján való ide-oda szaladgálás után.

Egy Buldognak a gazdája meghallotta, hogy keservesen vonyít az asztal alatt. Mikor lenézett, látta, hogy egy gyerek egy ollóval le akarja vágni a kutyanak a fülét. Meg akarta büntetni a gyermeket, de a kutya egészen félreérthetetlen módon tudára adta, hogy neki megy, ha nem áll el a szándékától, miért is kénytelen volt lemondani a gyermek megbüntetéséről.

Egy asszony oktanul elárulta a tejes-embernek, hogy eladta az ingatlanát és nagy pénzösszeg van nála, amit másnap a bankba akar betenni. A tejes-ember, mivel arra gondolt, hogy kifogja rabolni az illetőt, a saját kutyáját ajánlotta fel neki védőül és azt mondta neki, hogy így módon biztonságban lesz a pénze. Másnap reggel az ablakon félig kilógva holtan találták átharapott nyakérral. Saját kutyája inkább megölte, sem hogy hűtlen legyen ahhoz, aki benne megbizott.

Az egyiptomi hieroglifek mutatják, hogy a kutyák már évezredekkel ezelőtt az ember társai voltak, épúgy mint ma. Herodotos elmondja, hogy ha a család kutyája meghalt, a ház férfijai a gyász jeléül leborotválták a fejüket. A British Muzeumban egyiptomi kutyák mumiái láthatók. Egy Rex nevű kutya rendes tüzoltó New-Yorkban és hét évi szolgálata alatt 2000-szer segédkezett a tüznél és sok embert mentett meg a tüzhaltól. Volt egy nőstény kutya, amely öt anyátlan maeskakölyköt látott el.

A New-York Times szerint a háboru első napjaiban a kutyák mentették meg a francia hadsereget, amikor olyan kevés volt az ember, hogy egy előőrs rendszerint két emberből és egy kutyából állott. A kutyák nemesak az ellenség közeledését jelezték, hanem azt is, hogy a támadók sokan voltak-e vagy kevesen. Háromféle

kutyakatoná volt: Az összekötő kutyák, ezek a legértelmesebbek, melyek üzeneteket vittek; a szanitézskutyák, amelyek a sebesülteket gondozták, és a rendőrkutyák, amelyek elsőként foglyokat vettek üldözőbe. Egy kutya huszonnégy-szer vitt üzenetet pergőtűz alatt álló területen és 28-adszor elesett.

A KÉP FORDITOTTA

Ha a kutyák hűségesek voltak az emberhez, egyes emberek nem kevésbé hűségesek voltak kutyáikhoz. Egy fiúnak a kutyájához való szeretete olyan nagy volt, hogy egy new-yorki bíró megengedte, hogy a kutyát rendes uton-módon „épúgy mint egy más fiút“ vegyenek fel az intézetbe, amelybe a fiút felvették. A fiu árva volt és azt mondta, hogy a kutya az egyetlen pajtása, más soha nem volt. Egy hajléktalan embernek felajánlottak egy lakást, ha megváltik a kutyájától, erre kijelentette, hogy inkább börtönbe megy. A kutyához való hűsége aztán azt eredményezte, hogy mindketten jó lakáshoz jutottak.

De úgy férfiak, mint nők sokat vétkeztek a kutyákkal való kegyetlen bánásmóddal. Párisban egy-két évvel ezelőtt a társaságbeli hölgyek úgy festették a kutyáikat, hogy ruhájuk színével összeillő legyen és csak akkor hagytak fel ezzel a hóborttal, mikor az Állatvédő Egyesület beleavatkozott. Ennek az örületnek a tetőpontján egy társaságbeli párisi dámának öt különböző színekkel festett kutyája volt.

A kutyát megkorbácsolni elég helytelen dolog; megszidni még helytelenebb, mert egy kutya idegrendszere rendkívül érzékeny, különösen a nyers hang irányában, de szinpadra betanítani a kutyát a legkegyetlenebb dolog.

A kutya tanítása határozott irányu legyen. Brutálítás alkalmas az elrontására. A fenyítés oly módon alkalmazható, hogy eléri a célját, de egyidejűleg fokozza a kutya hasznosságát és vonzalmát.

Argentínában a vad-kutyák falkáknaként barangoznak az országban. Embereket is megtámadnak és a baromfi-udvarban és a juhnyájban is nagy pusztítást visznek végbe. Londonban hetenként tíz tonna megölt kutyát adnak el. A húst lefőzik és egyéb étellel megkóstolják készítenek kutyák számára.

New-Yorkban állattemető van, amelyben kutyák és más kedvenc állatok számára mauzoleumok vannak, ahol divatos hölgyek sírnak és imádkoznak és virágokkal borítják be a drága hantot. Némely mauzoleum 10.000 dollárba kerül. Emellett van egy sebészeti és fogászati kórház, ahol mindenféle operációt végeznek nemesak kutyákon, hanem maeskákon, majmokon és más állatokon.

A kutya után — és sokan talán előbbre is helyezik — jön az otthon második barátja, a maeska. A maeskának rendkívül hajlékony, erős és nagyon szívós teste van. A maeska a legnagyobb magasságról leugrik anélkül, hogy va-

lami baja történnék. Mint anya a macska rendkívül gyöngéd. Alig akad ember, aki nem kedveli a cicát. Még a méltóságteljes, komoly üzletember és az agglegény is szereti a cicát és időt vesz magának, hogy becézgesse. Ahogyan a macska az ember lába körül szokott surranni és ölébe ugrani, az ellenálthatatlanul kedves.

A macskának ugylátszik az a rendeltetése, hogy megakadályozza a patkányok és egerek rendkívüli elszaporodását a földön. Ezzel nagy szolgálatot tesz a mezőgazdaságnak. Városokban a macskák néha sok a jóból és New-Yorkban például 2000—2500 macskát irt ki az állatvédelmi egyesület.

A macska szőre olajmentes és ezért nem kellemetlen szagu. A macska nyelve hátrafelé hajló érdes fogszerű dudorokkal van tele, ami a nyelvet érdes felületűvé teszi és jó, alkalmas eszközé teszi tisztító műveletekre. A kutyák és a macskák szőre állítólag gyermekbetegségek terjesztői. A jól és tisztán tartott állat szennyes helyeken élő állatok közé keveredik és a szegények betegségeit elhozza a gazdagok otthonába, nyilvánvaló, hogy véget kell vetni minden szegénységnek és minden piszoknak. Krisztus országa épen ezt fogja meghozni.

Macskát csaknem lehetetlen elveszíteni. A macskát sok száz kilométernyi távolságra lehet elvinni zsakba dugva és ösztönével mégis megtalálja régi otthonát.

A LÓ

A bibliai időkben a lovat csak nem kizárólag a hadviselésnél alkalmazták, egyéb állatokat a mezői munkánál használtak. Ezért van a Job 39:22-28 verseknek oly harcias színezete:

„Te adsz-e erőt a lónak, avagy a nyakát sórénnyel te ruházod-e fel, felugraszthatod-e, mint a sáskát? Trüsszögése dicső, félelmetes. Lábai vermet ásnak, örvend erejének, a fegyver elé rohan. Neveti a félelmet, nem remeg, nem fordul meg a fegyver elől. Csörög rajta a tegez, ragyog a kopja és a dárda. Tombolva, nyihogva kapálja a földet és nem áll veszteg, ha trombita zeng. A trombitaszóra nyertéssel felel, messziről megneszeli az ütközetet, a vezérek lármáját és a csatazajt.”

A ló szereti a gazdáját, gyors parancsa teljesítésében, könnyen vezethető, szelid, hűséges, mértékletes, hosszútűrő, de nagyon érzékeny légköri változásokkal szemben, ezért ezen okból nem nagyon alkalmas meleg éghajlatú vidéken.

Délen kevés a ló. Ott öszvérek foglalják el a helyét. Az öszvér erős, teherbíró és munkára alkalmas és olyan melegben is tudja huzni az ekét, amelyet egy jól tartott gazdasági ló el nem bír. Az öszvért különösen a szénbányákban alkalmazzák. Sok öszvér egész életét a föld alatt tölti.

A lónak vannak bizonyos elidegeníthetetlen jogai, az egyik ilyen a farkcsóválás, mikor sok a légy. Egy kocist letartóztattak, mert kinozta a lovát. A bíróság előtt azzal védekezett, hogy szépen szivta a szivarját, mikor a ló egyszer csak megcsóválta a farkát és kiütötte a szivart a szájából. A bíróságra azt mondta neki: „A lónak joga van hozzá, hogy a farkát csóválja. Erre való a lónak a farka. Ha a szivarja utjában volt, ez az ön hibája. Tíz dollár.” Párisban sok lóhust esznek.

MÁS HÁZI ÁLLATOK

Egyéb házi állataink, szarvasmarha, sertés, juh, kecske gyapjuk és tejtermékeik miatt hasznosak. A bányások és gödölyék gyakran kedvenc állataik a gyermekeknek. Az ökör volt az állat, amelyen a civilizáció főképpen felépült. Az ökör Palesztinában és minden országban szántott, csépelet stb., a tehén pedig tejjel, vajjal, túróval látta el a családot.

Az amerikai bölény egykor nagyon ritka volt, úgy, hogy törvényt kellett hozni a védelmére. Azóta erősen szaporodik Kanadában. 1923-ban kétezer bölényt öltek meg, hogy ne kopasszák le nagyon a legelőt. Egy amerikai Cody nevű ezredes egy időnyben négyezer bölényt ölt meg. Ő kapta a Buffalo Bill nevet a Kansas Pacific vasúttársasággal kötött szerződése miatt a munkásoknak bölényhussal való ellátására Buffalo = bölény, Bill = szerződés.

A HÁZI ELEFÁNT

Egy amerikai ujság szerint egy atya menyasszony lányának nászajándékkul egy öt éves elefántot adott, amely egy fél tonnát (500 kg.-ot) nyomott. Az apa azt mondta, hogy ez az ajándék sokkal értékesebb a gyémántnál, és hogy az elefánt nem eszik többet egy lónál. Az állatseregleti elefántok kereskedelmének központja Hamburg.

Egy elefánt súlya körülbelül 10.000 font. Ösztöne megmondja neki, hogy vajjon egy hid elég erős-e és sem hízlekedés, sem fenyegetés nem bírja rá, hogy átmenjen egy gyenge hidon, amíg meg nem erősítették. Az elefánt nagyon ügyesen mászik és olyan hegyeken tud fel és lejutni, amelyek a ló előtt megközelíthetetlenek. Az elefánt kitűnő uszó, szabályozni tudja a mélységet levegő beszívásával vagy kilehellésével.

Az elefántok ormányukkal becézgetik egymást. A kis elefánt, mikor szopik, anyjával szemben ül, amely a legnagyobb szeretettel simogatja ormányával. Az anya egyszer csak egy elefántot szül és csak egyszer minden hatodik esztendőben.

Az elefántnak 24 óriási nagy foga van, melyek közül egyszerre csak nyolc — mind egyik álkapocsban négy van működésben,

másik két nyolc fogból álló sorozat tartáskul szolgál, amelyek akkor jönnek használatba, ha az előbbieket elkoztak. Az elefántápláléka füvekből és rizsből áll.

MAJMOK, MÓKUSOK, FÓKÁK

Majmokat, mókusokat és fókákat is használják, mint kedvenc állatot. A legtöbb majom, melyeket kintornások betanítanak, Gibbaltár közeléből valók. Megtanulnak táncolni, tányérozni, rudmászni stb. Nyugtalanok és gonoszak. Nem régen a görög király kedvenc majmának a harapásától halt meg.

Az amerikai majmoknak eltérőleg a régi világ majmaitól kapaszkodó farkaik vannak. Ha egy folyón kell átmenni, egy csapat majom egymás farkába kapaszkodik hurokszerűen és egy-kettőre élő hidat vernek, amelyen az anyák és a kicsik könnyedén átmennek a másik oldalra. Ugyanezt a módszert használják olyan gyümölcs megszerzésénél, mely különben elérhetetlen volna.

A keleti vagy az ugynevezett Malayi szigetcsoporton a majmok, melyek ezen a világon nagy számban vannak, betanítatnak a kókuszdió szedésére. A majom magasabbra tud felmászni, mint az ember és sok gyümölcs le sem volna szedhető. Sumatrában, ahol a majmok nagyon értékes segéd munkások, azt az érdekes dolgot figyelték meg, hogy meztagsadják a tulorázást. Pont négy órákor délután lejönnek a fákról és sem kéreccsel, sem fenyegetéssel nem vehetők rá, hogy akár csak egyetlen kókuszdióval többet szedjenek le.

A közönséges mókus nagyon kedves állat és nagyon hamar megbarátkozik. Egy ember úgy etette a mókusát, hogy mindig diót

tett a zsebébe. A mókus megszokta a zsebbe járást a dióért. Egy napon az ember elfelejtett diót tenni a zsebébe. A mókus, mint rendesen, most is bemászott a zsebbe, az ember becézni akarta, de a mókus ujon harapta. A mókus nyilvánvalóan azt hitte, hogy szándékosan becsapták.

Fókáról szól a következő igaz történet:

Egy hajóskapitány nem régen egy fiatal fókát fogott abban a reményben, hogy megszelidíti és felneveli a hajón. Biztonság kedvéért egy zsákba tette. De a nagy oceán és a gyors hajó dacára, az anya is gyors volt és követte a hajót a kicsinye miatt. Mikor megfogták, az anya szivettépoen vonyított és a kicsi viszonzta a fájdalmat. De a kapitány hajthatatlan maradt és hidegvérrel nézte, mint követi a vergődő anya a hajót. Santa Barbara kikötőbe érve, már biztonságban vélte a zsákmányt, mert senki sem gondolná, hogy egy fóka odáig bemerészkezik. A hajó kikötött, az anya felordított a hajó közelében, a kicsi pedig, mintha parancsnak engedelmeskedne, hánykolódott a zsákban, míg a hajó széléig vergődött és átvette magát a korlátón. Az anya megragadta a zsákot, éles fogával felszakította és örömmel borult rá a kicsinyére. Nyolcvan mérföldnyire uszott utána.

Figyelembe véve a bonyolultságot és előrelátást, — amit természetnek nevezünk — és a rendkívül bámulatos dolgot az alacsonyabb rendű állatoknál, amit ösztönnel nevezünk, szinte felháborító, hogyan lehetséges az, hogy vannak emberek, akik nem hiszik, hogy magasabb Értelem van ezek mögött.

CSEND VAN ÉS ÉJ...

Irta: Szabó Lajos

„Csöndes éj“
szent éj!
Isteni áldással
telítve
Érkezik szellők szárnyán
viharak fényén
Élettel kikövezett úton
keskeny út mesgyéjén
Örök bölcsességgel
enyhén és édesen
Boldogságba merült
és abból felmerült
Öntudatlanul csobogó
örök áradással!
Óh, szentséges éj!
csillagok ezre
Sziporkázik ezerszínű fényben,
tengerek medre
Habok rojtós táraja
ezüst síkban

Szántja barázdáit rajta!
Ünnepel az éj...
csöndes a határ,
Bárányok bégetnek
vig lakmározással,
Földön tuli álom — isteni hang —
ébreszti a csendes pihenő
Lihető pásztorhadat!
Ébredjétek! Én hirdetek
Néktek nagy örömet:
„Ma született néktek az Úr!
A megtartó!
Dávid városában...
Dicsőség a magasságos mennyekben
az Istennek
E földön békesség,
az emberekhez
Jó akarat!
„Óh szentséges éj!“

DR. A. A. LOEVENTHAL az elme- és ideggyógyászat tanára a chicágói egyetemen mondotta: „A mostani szaporodás mellett ötven év múlva az őrület fogja kormányozni a világot“. E cikkben néhány adatot sorolunk fel, amelyekre ez a vélemény támaszkodik.

MÁR IS AZ ŐRÜLET KORMÁNYOZZA A VILÁGOT.

Nézetünk szerint Dr. Loeventhalnak a véleménye az idő tekintetében módosításra szorul. Ugy a Biblia, mint a világtörténelem azt mutatják, hogy több mint 2520 év óta őrült emberek kormányozták a világot. Nabukodonozor az első világbirodalom uralkodója a pogány uralmat képviselte a földön. Ő hét évig őrült volt, ez a hét év képviseli a pogányok hét idejét, az időszakot Zedekias bukása után Kr. e. 606-tól, egészen le a világháboru kitöréséig, amellyel törvényesen véget ért a pogányok uralma, amely tényleg is csaknem végetért.

Az ügyek állása 2520 év óta bizonyítja, hogy a kormányzók tébolyult emberek voltak. Elhiszik-e a józan eszű emberek, hogy valamelyik ország népe arra vágyik, hogy meggyilkolja embertársait, vagy hogy ezek által meggyilkoltassanak? És mégis támogattak egyes kormányfőfiakat, akik az egyik borzalmas káosz után a másikat idézték fel.

Vegyük pld. Vilmos császárt; atyja és nagyatyja épelméjű emberek voltak, azonban korábbi szülei a rosszul egyensúlyozott elmeállapot jeleit árulják el. I. Frigyes tékozló volt és zsarnok. I. Frigyes Vilmos vérszomjas volt, zsarnok hajlandósága, ki saját fiát gyűlölte. Nagy Frigyes embermészárló volt: a következő két nemzedék gyengeelméjű és fanatikus volt, és IV. Vilmos mint őrült halt meg. A császár születése előtt az anyja, aki akkor 18 éves volt, orvosi kezelés alatt állott idegbaj miatt és nagyon szánalmas állapotban volt. Először azt hitték, hogy a gyermek halva született. Szinte kár, hogy nem így volt. De mit mondjunk Amerikáról? Minden ép elméjű ember tisztában volt vele, hogy Amerikának nem szabad beavatkozni a háboruba. Amerikát époly kevésbé fenyegette az invázió veszélye a németek részéről, mint a patagoniak részéről, azonban Amerikának ugyanolyan típusu kormányzója volt, mint a császár: hiú, önző, macacs, és mivel azt hitte, hogy az amerikaiak élete, vagyona, befolyása, mind kockán forog, belehajszolta őket egy háboruba épen ezen érdekek ellen a saját romlásukra.

Ha pedig ezek a hóbortos kormányzók nem tervezik az emberek romlását azzal, hogy háboruba kergessék őket, akkor gazdaságilag akarják őket tönkre tenni. A politikusok bevallott célja olyan rendszernek a fenntartása, amely a vagyon legnagyobb részét olyan emberek kezébe juttatja, akik nem végeznek hasznos munkát, hogy ez az osztály fényezésben éljen, míg a munkásoknak a pusztta életfenntartásra sem jut.

AZ ŐRÜLET OKAI

Az őrület okai listájának a legelejére tesszük a démonok, a rossz szellemek befolyását. Erős hitünk, hogy az őrültek nagy része, azért van mostani állapotában, mert valamiképen e lények befolyása alá jutottak, amelyek megfertőzik a föld légkörét. A Szentírás a világháboru okának tarja őket, „kik elmennek a földnek és az egész világnak királyaihoz, hogy egybegyűjtsék ezeket a mindenható Isten nagy napjának viadalára“. (Jel. 16:14.) Az orosz cárt a démonok tartották birtokukban Rasputin által, aki szellemi médium volt.

Sokféle módja van a démonok és emberek érintkezésének. A legfőbbek egyike a modern farizeusság, akik közvetlen befolyásuk alatt állanak. „Leomlott ama nagy Babilon és lett ördögöknek lakhelyekké, minden tisztátalan léleknek tömlőcévé“. (Jel. 18:2) Ebből ara következtetünk, hogy bárhol találhatók a démonok, főhadiszállásuk a felekezetieskedésben van. És mi a névleges keresztyénség legfőbb befolyása? Vajjon háboru idején béke mellett van-e, a gazdasági viszály idején a kiegyenlítés mellett van-e? Mindenki tudja a feleletet.

Egy másik módja a démonok és emberek érintkezésének a médium, akik állandóan hirdetik magukat az ujságokban, mint jövőbelátók, gyógyítók, jóvendőmondók és rejtett dolgok kitálalói. Sok okos ember, sok tehetséges ember hive a spiritizmusnak, mivel nem ismerik jelenségeinek igazi magyarázatát.

A lélek működésére fordított túl sok figyelem is oka lehet az őrületnek. Ha valaki túl sok időt tölt azzal, hogy a saját lelkének működésén töpreng, a legsikamlósabb uton van, hogy elveszítse a felette való hatalmát. A kézügyesség nem onnan van, hogy az illető a saját kezére néz, vagy bámulja az előtte álló tárgyat, hanem onnan, hogy erős figyelmet fordít az illető a kézben levő dologra. Ugyanigy vagyunk az elmével.

A ZSENI ÉS A TEMPERAMENTUM

Dr. E. S. Southard kiváló elmegyógyász Bostonban mondotta, hogy mindenféle idegbaj az őrület egy fajtájának tekinthető, hogy minden „temperamentumos“ ember tulajdonképpen őrült, és hogy ebből a szempontból az egész emberiség meg van hibbanva.

Zeneművészek, festők, költők, mind bizonyítják a tényt, hogy a tehetség, a lángész és az őrület mind közeli rokonságban vannak egymással. A kubista és futurista festők művészete, amely csak nem régen mult ki, őrület volt. Sok modern tánc és azokat kísérő zene megzavart agyvelők műve.

Az írók, költők rendszerint különködő emberek. Cowper költő ősei között mindkét ágon elmebeteg emberek találhatók. Ő maga hallucinációban, buskomorságban és öngyilkossági mániában szenvedett és több, mint egy évig ideg-

gyógyintézetben volt. Shelley-nek elmebeteg ősei voltak, neki magának élénk hallucinációi voltak és az iskolában bolond Shelleynak nevezték. Woodsworth családjában is voltak örültek. Nővére Dorothy, aki szintén költői tehetség volt, reménytelenül megőrült. Sothey anyai ágon örült ősoktól származott.

Goleridge családjában erősen jelentkeztek az örület tünetei. Atyja külön, anyja pedig együgyű volt. Walter Scott családjában sokan voltak idegbetegek és örültek mindkét ágon. Byronnak az anyja meg volt hibbanva és anyai nagyatyját búskomorságban szenvedett és öngyilkos volt. Atyja is örületében öngyilkosságot követett el.

A ZAJ ÉS HÁBORGATÁS

Dr. Nance chikágói elmeorvos szerint a városi élet nagy lármája egyik közvetlen oka az örületnek. Ezt mondja:

„A fölösleges láрма átka a városi életnek. A zaj megöli az alvást, meggyilkolja a szellemi pihenést, felzaklatja idegeinket és közvetve rövidíti meg az életünket. Gyári-sipok, amelyek naponta háromszor visitanak, gőzhajó és mozdonyfűtülések, a villamoskocsik nyikorgása, a fűlsiketítő autószirénák, az autók kurbilizása, robbanása, a zöldség és más árusok, akik elénekliek házaló énekeiket, a rendkívüli kiadásokat rikkantó rikkancsok, az ugató kutyák, a nyávogó macskák, a nyikorgó tejes-kocsik, az időszerületlenül megszólaló ágyuk, templomharangok, verklik, zongorakalimpálás, a rekedt fonográf, stb. stb. A zaj növeli a halálozási esetek számát, mert gyilkosa az alvásnak. Lerombolja a beteg életerejét és felépülési képességét. Növeli a süketiséget. Közvetve járul hozzá az elmeorvosintézetek megtöltéséhez. Alig van kétség aziránt, hogy évente sok ember lesz roncsos a mai átlag városok folytonos lármája miatt.

A munkélküliség is oka az örületnek azon orvosok szerint, akik az örültek ezreit kezelik. A hozzátartozók szüksége miatti töprengés, amely a családtartó munkanélküli hiányára vezethető vissza, nagyon sok esetben oka a lelki egyensúly elvesztésének.

A háboru közvetlen oka volt az örületnek. Párisban 10.000 örült van, kik közül legtöbbit a háboru döntött ebbe a szerencsétlenségbe.

Emellett a háboru közvetve is okozta sokak örületét, akik nem találtak módot a lelkiismereti összeütközések elkerülésére, mint hűség, hazafiasság, kötelesség, életosztón, stb.

IGEN SOK AZ IZGALOM

A mozgászinházakat is szidják, mert növelik az örültek számát és valószínűleg nem alaptalanul. A színészek a szellemi megerőltetés minden formáját ábrázolják és ez nem maradhat hatástalanul azokra, akik szellemileg szenvednek vagy az örületre hajlamosak. Sok örületet okoznak a mindenféle baktériumok, amelyek a véráramon keresztül aknázzák alá az agy szer-

kezetét. A szifilis-bacillusok halálosak az agyra nézve és alig van ember, akinek a vérében ne volnának benne akár az állatszifilis, amely a himlőoltással jut a vérbe, vagy a szerzett és öröklött vérba.

Dr. S. M. Lee szerint a mezőgazdák nagyon ki vannak téve a megőrülésnek, mert nehezen dolgoznak, sokat bajlódnak és keveset pihennek. Majd hozzá teszi: „A mi életrendünk és az általános tülekedés és az aggályoskodásra való hajlam megakasztják a szellem gépezetét“.

Az emberek, akik örültekké lesznek, elvesztik az élet valósága iránti érzéket. A düh, örület amíg tart, és egészen jól egyensúlyozott emberek is átengedik magukat a dühnek, egészen az öngyilkosság vagy a gyilkosság elkövetéséig.

A felelősség alól való menekülés is az örület felé tart. Minél reménytelenebbül örült valaki, annál inkább cselekszik úgy, mint egy gyermek és megkívánja, hogy amit csak akar, azt más szerezzze meg neki, mert ő ezt kívánja. Az olyan hajlamnak a megléte, amely munka nélkül akar valamit elérni, bizonyítéka az örületnek; idegbeteg állapotra vall. A vágy dolgozni, termelni, hogy saját magának legyen, és hogy másoknak adjon, ez az épelméjűség bizonyítéka. A henye gazdagok mind utban vannak az örület felé, és sokan közülük tényleg örültek.

AZ ALKOHOL ÉS AZ ÖRÜLET

Az alkoholnak a szerepét illetően az elmebajok szaporodása terén a vélemények megoszlanak. Egyes orvosok szerint az alkohol is hozzájárul az örület eseteinek a szaporításához. Az alkohol a nyirokedény rendszeren felszívja, minek folytán mérgezési állapotot következik be, amely megbénítja az idegrendszert és örülete gyógyítható-e vagy nem, az attól függ, hogy mennyire lett megtámadva az idegrendszer a kezelés megkezdése előtt.

Dr. Schlapp az idegyógyászat professzora a new-yorki egyetemen azokról a felfedezésekről ír, amelyek az utóbbi években történtek a leveztető nélküli belső kiválasztó mirigyek működésének rendellenessége terén.

„Husz évvel ezelőtt, írja *Dr. Schlapp*, ez a szó még ismeretlen volt és a leveztető nélküli mirigyek tudománya nem tudott megállani. Manapság pedig e mirigyekről és azoknak az idegrendszerre való befolvásukról való ismereteink forradalmasítani fogják minden tudásunkat az ember viselkedéséről. Most már tudjuk, hogy sok ember követ el büntetett thyroidalis (gerincbeli) vagy más mirigyének rendellenes működése miatt. Most már megértjük, hogy sok szerencsétlen emberi lény azért nem tud magán uralkodni a megkísértés vagy más ösztökélő tényező fennforgása esetén, mert valami rendellenesség van a mirigyeinél. Most már bizonyos, hogy ezek a belső kiválasztó mirigyek irányítják a mi idegeink működését, az agyműködést is beleértve.

Ez természetesen azt jelenti, hogy a tudomány az ember jó-vagy rosszviselkedését, életműködési vagy inkább kémiai alapra vezette le. Az emberek nem azért hibáznak, mert rosszak, hanem a rendkívül szövevényes gépezetben az emberi testben végbement kémiai zavarok folytán. Hogy meddig mehetünk el ezen a téren, ez időszerint az még kétséges, azonban bizonyos mértékig el kell fogadnunk és az eseteket eszerint is kell kezelnünk, mert sokfajta bűnöst tudunk úgy kezelni, hogy megtudjuk javítani a kémiai zavarokat, miáltal ezeket a szerencsétleneket visszaadhatjuk az egészségnek, visszaadva normális lelki állapotukat.

Legalább a legbeavatottabbak közülünk tudják, hogy sokan azok közül, kik büntettet követnek el, cselekedeteikért nem felelősek, mert betegségnek, vagy pathologiai (beteges) vagy bizonyos rendellenes kémiai állapotnak az áldozatai. Tudjuk, hogy sok embernek, akik börtönökben vannak, szanatorjumokban vagy kórházakban volna a helyük. És azt is tudjuk, hogy sokan, akik börtönbe jutottak a törvény gonosz megsértése miatt, betegek, akik betegségükből kigyógyíthatók. És mégis úgy kezeljük ezeket az embereket, mint páriákat és szörnyeket, kinozzuk őket, bebörtönözzük őket az ostoba és ósdi sablonok szerint“.

JÓZAN ÉSSZEL KELL KEZELNI AZ ŐRÜLTEKET

Nem kényszerzubbony és kegyetlenség, hanem kényelem és szeretet az, amelyek visszaadják az őrülteknek lelki egyensúlyukat. Fontos dolog a foglalkoztatás. Hiszen egy egészséges ember is beleőrül, ha bezárják és tétlenségre kárhoztatják. Ezért sok helyen nagy figyelmet fordítanak az elmebetegek foglalkoztatására. E mellett különösen Amerikában, operatív úton lehetlenné teszik a szaporodásukat. Az elmebetegeket ép úgy kellene kezelni, mint egy más beteget. Agyba kell fektetni és mindenféle speciálta orvossal meg kellene vizsgáltatni. Senkisésem lesz ok nélkül elmebeteg. A gyógyítás előfeltétele a baj tulajdonképeni okának a megállapítása. Sok ugynevezett őrült embernek meg van a maga világos pillanata. Ilyen embernél az a tudat, hogy az őrültek házába jutott, teljesen elegendő ahhoz, hogy őrülete állandósuljon.

ZÁRSZÓ

Mi sem természetesebb, hogy a tudósok kutatják a bűnöző hajlamok természetes okait, elméleteket állítanak fel a szevezet rendellenes működése alapján és kísérleteznek a betegség lehető gyógyításán. Istent kihagyják a dologból és figyelmen kívül hagyják, hogy az emberiség elbukott, engedetlensége és teremőjétől való elfordulása miatt. Mi azt hisszük, hogy Dr. Schlapp érvei neuropathiai szempontból helyesek. Ő azt mondja, hogy az emberek nem azért hibáznak, mert rosszak, hanem az emberi testben keletkezett kémiai zavarok miatt“.

Am lássuk csak a dolgot közelebbről: Vajjon Ádám apánk a testében támadt kémiai zavarok miatt vétkezett-e? Vagy pedig akkor kezdődött a zavar, miután vétkezett és az Édenből kiűzetett? A mi közös őünk engedetlensége tette tönkre az egész emberiséget és mindenkit szellemi, erkölcsi és fizikai gyengeséggel sulytott. A szellemi összeomlás a mi korunk átka, a nagy tülekedés, eszeveszett hajszolás, rohanás, stb. miatt és a szegény, kifacsart agyvelő nem bírja el a terhet. A kémiai állapotok hozzájárulhatnak bizonyos mértékben az emberiség elsatnyulásához, de ennek nem kell tulságosan nagy sulyt tulajdonítani.

Az emberiség szomorú állapotban van, de főképen saját választása miatt. Az ember szabad akaratu lény, azonban az ördög megcsalta és behálózta, aki kihasználja az ő alattvalói hiúságát és önszeretetét, és aki sötétségbe, babonába és az önkormányzás elbizakodottságába vitte bele az embereket.

Ezek a tudósok nem gondolnak arra, hogy sok emberen a démonok uralkodnak. Mi hisszük, hogy sokan, akik az őrültek házában és azon kívül vannak, a gonosz szellemek által vezéreltetnek, amelyeknek oly óriási befolyásuk van e világra, s amelyeknek háta mögött ott van a Sátán és az ő látható és láthatatlan serege.

Nagyon szükséges, hogy ezek a betegek elég napfényt, friss levegőt, egészséges élelmet kapjanak, ártatlanul szórakozhassanak és valami könnyű munkát végezzenek. Ezeknek az embereknek meg kellene adni minden szabadságot, mások veszélyeztetése nélkül, és mindenekelőtt az ápolóknak önfegyelmélettel és szerető embereknek kellene lenniök, akár kémiai az ok, akár a démoni hatalom, a szeretet mindenképen nagyon szükséges.

Mily kegyelmes gondoskodás történt az Úr részéről a legnagyobb bajok esetére! Az emberiség épen most mélyebben és mélyebben sülyed a bajba és nyomorba, amit a bibliai idősámítás szerint a következő esztendőben mindenki tapasztalni fog. Akkor aztán eljön a messiási ország a maga áldásaival és kiemeli az embereket mindenféle erkölcsi, szellemi és fizikai fogyatkozásból és tökéletlenségéből. Jézus megváltotta az embereket és a második eljövetelekor felállított országot meg fog gyógyítani mindenféle bajt ezen a betegsüjtött földön. A Nagy Orvos, miután megkötözte a Sátánt, ezer esztendőre életbe lépteti az igazság és igazságosság törvényeit, megszüntet minden túlerőltetést és békét teremt az egész világon. Akkor boldogság, szabadság és élet lesz a föld minden népének az osztályrésze, hogyha elfogadják az új rendet és minden testi és szellemi fogyatkozás és rendellenesség örökre meggyógyul, úgy, hogy minden térd meghajlik és minden nyelv hirdeti majd Jézus Krisztust az Úr Isten dicsőségére.

A KERESZTYÉN vallás elterjedése a régi civilizáció nyugodt türelmességének a megdöntését eredményezte. A rómaiak alatt a különböző pogány rendszerek nagyon jól megfértek egymás mellett. Róma papjai nem használták fel politikai befolyásukat Isis hiveinek az üldözésére, sem komoly kísérlet nem történt egyetlen római provinciában sem egy régi hitnek a lerombolására, vagy egy újnak a felállítására. Ez a türelmesség igen nagy részben kétségtelenül annak a ténynek volt tulajdonítható, hogy sok vezető római férfi a görög filozófusok tanulmányozása folytán nem érzett valami meleg ragaszkodást semmiféle pogány vallás iránt, melyet elég jónak tartottak a köznép és a rabszolgák számára, de mint babonát nézték, s így méltatlannak találták a felvilágosodott elmékhez az azokban való hitet. Politikai okokból azonban nyilvánosan helyeselték, sőt részt is vettek a különböző formális vallásokban, amelyek iránt bensőjükben teljesen közömbösek voltak.

A keresztyénség szédületesen gyors elterjedése — gyors mert olyan jellegű volt, amely a rabszolgák, az elnyomottak, a kivetettek, tehát mindazok felé fordult, akiknek semmiféle reményeik és kilátásaik nem voltak — a római világ kormányzóit arra kényszerítette, hogy feladják türelmes magatartásukat, amely közönyön és lenézésen alapult.

Ami a keresztyénség természetfölötti oldalát illeti, nincsen semmiféle bizonyíték, hogy ez a rómaiakra valami különös hatással lett volna. A régi időknek jelek, csodák, csodatettek keletkezését és természetfeletti leszármazásokat tulajdonítottak, és éppen ezek a dolgok voltak azok, amelyektől a görög és római filozófusok elfordultak a szkepticizmusok és racionalizmusok miatt, olyan dolgok, amelyeket megtűrték és lenéztek.

A keresztyénség gyakorlati oldala volt az, amely komoly konfliktusokra vezetett követői és a római állam között. Mert a gyakran hangoztatott „Add meg a császárnak, ami a császáré stb.” dacára Jézus tanításainak általános hajtó ereje szükségképpen támadja az imperialista államot. A római állam kormányzói szembe találták magukat egy köztársasággal, amely az államon belül létezett, és amely éppen azt az alapot támadta, amelyen a birodalom nyugodott. Mert amit a rómaiak a keresztyének vallási babonáinak tartottak, azzal nagyon keveset törődtek; ezeket annál is inkább tűrhették, mert ők magukat értelmileg magasabb fokon állóknak képzeltek, azonban a dolog, amit ők nem tűrhettek, az a gyújtó hatású tanítás, amely közvetlenül irányult az igazságtalanság, elnyomás és rabszolgaság minden formája ellen a földön és minden rendszer ellen, amely ezeket megengedi. A kormányzók úgy adták, mintha megbotránkoztak volna azon, amit ők az új szekta atheizmusának tartottak, amely megtagadta a régi isteneket; és a babonás csöcselék, amely a ke-

resztyének ellen szórt minden fajta rágalomnak hitelt adott, valóban megbotránkozott; azonban ami a kormányzókat az üldözésre készítette, az nem az atheizmustól való rettegetés volt, mint inkább az anarchiától való félelmük.

Kétségtelen, hogy Jézust ma anarchistának tartanák, hogyha élne és ha bárki megkísérli az ő elveinek megalkuvás nélküli alapos alkalmazását valamely modern államban, azt elnyomják. Még ma is ugyanaz a kétkedés és félelem áll fenn Jézus tanításainak gyakorlati alkalmazása tekintetében, mint 1900 évvel ezelőtt. Az a tény, hogy a keresztyén vallás Konstantin alatt a birodalom hivatalos vallásává lett, ebben a vonatkozásban nem jelent semmit, mert ez nem volt Jézus tanításainak a győzelme, hanem megalkuvás az Ő követői részéről, amely azt eredményezte, hogy a lényegért való harc maguk az egyházak egymás közötti küzdelmévé lett.

Jézus politikai elvét széles, kiterjedt alapon soha sehol ki nem próbálták, soha nem alkalmaztattak; a mostani kormányok még mindig a régi Róma véleményén vannak. A keresztyénség misztikus és természetfeletti szimbolizmusza erősen meg van alapozva a világon, azonban szellemi tartalmának az alkalmazását az emberi dolgokra sohasem kísérelték meg.

Kétségtelen, hogy a modern világ félelme époly indokolt, mint a régi világé. Jézus tanításainak meg nem alkuvó gyakorlati alkalmazása a mostan fennálló rendszereket pozdorjává zuzná. Azonban az emberek, akik keresztyéneknek nevezik magukat, merjük mondani, egy néhány évig meg fogják tudni akadályozni a katasztrófát.

* * *

Az igazi keresztyénség szükségképpen türelmetlen a csalással, igazságtalansággal és elnyomással szemben; és noha végső célja a béke, nyilvánvaló, hogy nem lehet béke addig, míg végső győzelmét ki nem vívta. Abban a pillanatban, amint csak egy pillanatra eltér türelmetlen idealizmusától, abban a pillanatban megszűnt létezni; valami mássá lesz; vagy teljes, vagy semmi; nem mehet bele feltételekbe, mert önmagát buktatja meg; megbocsáthat minden bűnösnek, de soha semmiféle bűnnek; legszelebbeknek látszó parancsai a valóságban robbanó ellentmondások; ezzel nem lehet tréfálni; az emberiség ezen a bolygón vagy teljesen ki kell hogy irtsa vagy pedig teljesen és őszintén kell hogy alkalmazza, hogyha nyugalmat akar; lehetetlen közelében élni anélkül, hogy állás foglaltatnék az irányában. A világ sok baját kavarta fel, mióta megjelent ilyen vagy amolyan módon az emberi szellemre ható idealizmusával. Az emberek, akiket érint, megalkudhatnak vele, de maga a dolog meg nem alkuszik.

Kíváncsiak vagyunk, mit tettünk volna, hogyha 1700 évvel ezelőtt római császár lettünk volna és jelentést kaptunk volna ennek az új szektának a terjedéséről. Valószínűleg ezt mondtuk volna

magunkban: Rendezzünk-e egy újabb üldözést? Lesz-e ennek valami jó hatása? Milyen kár, hogy a filozófusok nyugodt vérmérséklete nem terjedt el fokozatosan az egész római birodalomban; ez előmozdítaná a türelmességet és lassan elűzné ezeket a babonákat, mitsem törődve az új szektákkal és fanatikussal, akik emberfeletti viselkedéshez ragaszkodnak. Ha én el is túrném őket, azonban az ő tanaik nem túrnának el engem — hogyan túrhatnám hát meg őket? Nem, nem lehet szó békéről, amíg ki nem irtatnak.

Igy természetesen elrendelnők az üldözés megkezdését. De mondaná valaki, hogy még sem teszi ezt meg. De mit tenne azután, ha az egyik ilyen meggyőződéses ember — aki most is ugyanaz aki volt, fenyegető álláspontra helyezkedik azzal a társadalmi renddel, amelyből a vagyont, kényelmet, tekintélyt és biztonságot kapjuk. Mert a dolog lényege nem változik; még mindig benne van a világban, és küzd, meg nem alkuszik, elnyomott, de veszedelmes, mert szellemi.

MIT JELENT EZ?

Irtta: S. A. Ellis, egyetemi tanár.

EMLEKEZETES, hogy 1919 december 17-én a naprendszer összes bolygói a föld kivételével egy vonalba sorakoztak. Ez a hét bolygó a Mercur, Venus, Mars, Jupiter, Saturnus, Uranus és Neptunus ezen a napon egyenes vonalban állottak a nappal, a föld volt az egyetlen az egész csoportból amely a vonalon kívül esett. Ez oly érdekes és oly szokatlan volt, hogy némi fáradságot vettünk magunknak annak a kiderítésére, hogy mennyi idővel ezelőtt fordult elő ugyanaz a helyzet. Ha számításaink helyesek, úgy 52.800.700.000.000 évvel ezelőtt volt ilyen helyzet.

Itt nagy tere nyílik az okoskodásnak, Nem mondanám a szertelen okoskodásnak, mert sok tény oly jól ismeretes az ember előtt, hogy megvan a jól kiforrott nézete vagy ítélete. Nem szertelen okoskodás, ha elegendő tényeket gyűjtünk össze egy következtetés támogatására.

Elmondok egy néhány gondolatot, amely bennem támadt, amelyek nagyon érdekesek és amelyeket bölsebb fejek jobban tudnak értékesíteni mint jó magam.

Ha arra gondolok, hogy a csillagászok azt mondják, hogy a bolygók közül talán csak a Mars nem lakható olyan teremtmények által mint az ember, és hogy ha azt a tényt összekapcsolom egy másik a Bibliából vett ténnyel, az a kérdés vetődik fel bennem, hogy milyen kapcsolatok vannak a föld és testvérbolygói között, és mi lehet a távol jövőben e kapcsolatok eredménye. A legnagyobb ostobaság feltenni azt, hogy a mi Teremtőnk mindezeket a nagy keringő gömböket cél nélkül teremtette volna, hasonlóképpen döreség volna feltenni, hogy csupán a mennyek díszítésére teremtettek a mi gyönyörködtetésünkre. Hasonlóképpen ostoba gondolat volna feltenni, hogy Isten azért teremtette azokat, hogy dicsőítsék Őt, mert élettelen tárgy mint gömb szikla, hegy, folyó vagy tenger nem magasztalhatja Őt. Ezt csak értelmes lények, mint emberek és angyalok tehetik.

A legszélesebb körű megfigyelés és vizsgálódás kimutatta, hogy ezen bolygók egyike sem lakható. De mit várhatunk a távoli jövőben?

Felmerül a kérdés, hogy miért ment el a Teremtő oly sok és mérhetetlenül nagyobb bolygó

mellett mint a Föld és csodálatosan értelmes teremtmények országát alkotta meg a mi kicsi bolygónkon? Jupiter az ötödik bolygó a Naptól körülbelül 300-szor akkora mint a föld-bolygó. A többiek sokszorosan nagyobbak a földnél.

A teremtés bibliai elbeszéléséből látjuk, hogy Isten csodálatos módon kiemelte a földnek és az emberteremtménynek a fontosságát, akit felruházott a joggal, hogy uralkodjon a földön és hogy hatalma legyen felette. Nyílegyenesen ki van mondva, hogy a Nap teremtett, hogy világítson nappal és a hold éjjel. A teremtésnél csak erről a kettőről történik említés. Az embernek ezekre az ő kényelméért van szüksége, melyek segítségére vannak a neki szánt munka elvégzésénél. A többi bolygók megnevezését vagy említését Isten mellőzte. Hogyha kezünkbe vesszük ezt a könyvet, a Bibliát és ha látjuk mily csodálatosan nyilvánította Isten az Ő érdeklődését a föld és az ember iránt, elámulunk az ember jelentőségén a teremtő munkánál. A Bibliában a föld Isten zsámolyának nevezetik.

Azután meg mily nagy lehet Isten érdeklődése az ember iránt, hogyha...

Ez a tény bámulatba kell hogy ejtsen és meg kell, hogy alázzon minden embert, mert az első emberről az van mondva, hogy valamivel alacsonyabb rendűnek teremtett az angyaloknál.

Az a kérdés már most, hogy vajjon ezeknek a bolygóknak ezen időpontban való egy vonalba sorakozásának van-e valami jelentősége? Ezek ott szép sorban állottak, míg a föld oldalt állott, mintha végig nézné őket. Több mint 53 trillió évből álló időszaknak a befejezéséről van szó. Vajjon korszakot jelez-e ez a Föld történetében vagy az ember történetét Isten nagy tervében?

Sok dolog van, amely erre a napra mutat, mint az emberiség történetének legfontosabb időpontjára. Nézzük meg, hogy mi történt a legutolsó 5 esztendő alatt. Az elmúlt hatezer év vonatkozó próféciák a zavar e különös idejében sűrűsödnek össze, amely zavar most bnrult rá a földre.

Mikor Jézus az Olajfák hegyén állott és tanítványainak az eljövendő eseményekről és az ő országára felállításának az idejéről beszélt, mintha

emelte volna az ujját és erre az időre célzott volna. Ennek az időnek az eseményei igazolják az 6 prófétái kijelentéseit, háborúról, éhínségről, föghalálról stb., amelyek meg fogják előzni az O országa felállítását.

Nem kevesebb mint nyolevannyole prófétai kijelentés van összeszedve a Bibliából, amelyek mutató ujjai erre az időre céloznak. A Biblián kívül sok képes ábrázolás mutat 1914-re mint a zavar kezdetére. Visszatérve előbbi állításunkra és okoskodásunkra újból kérdezzük: Vajjon a hét bolygó különös elrendeződésének van-e valami jelentősége az embert illetően? A 7 tökéletes számnak neveztetik. Vajjon az a hét bolygó tanui voltak-e a mi bolygónk nagy

eseményeinek? Hogyan lesz, hogyha a mi naprendszerünk bolygói a végén még valami drótnélküli táviratozással, vagy valami csodás közlekedési találmánnyal össze lesznek köthetők egymással, mikor lakhatókká lesznek és a világok nagy összhangzatos családja fog létre jönni? Legalább 375 millió nap létezéséről tudnak annyi bolygóval mindenik körül, amennyi a mi napunk körül kering.

Ésszerűtlen-e a feltevés, hogy a mi Teremtőnk az elkövetkezendő miriád korokban fogja ezeket a közvetlen kapcsolatot is közlekedésbe hozni egymással?

Mi csak kérdezhetünk és azt mondjuk, hogy ez egyáltalán nem valószínűtlen.

EGY ÉRDEKES ESET

EGY EGÉSZ HADSEREG VONUL LENGYELORSZÁG ELLEN

WOLHYNIÁT egy különös invázió fenyegeti. Podolsk egész vidékét óriási mezei egértömegek lepték el, melyek lassan, de biztosan a lengyel határ felé vonulnak. A veszélyre való tekintettel a fenyegetett provinciák kormányzói sürgős segítséget kértek Moszkvától. Távirati úton kértek gázkészülékeket, hogy gázbombákkal fogadhassák az inséges ukrán területekről felvonuló egereket. A charkovi „Pravda“ c. lapot ilyen ellenséges egérhadseregről közöl tudósítást. „Az egérhadsereget“ — írja — már több kilométer távolságból észre lehet venni az ezernyi

felettük kerengő varjúk, hollók és golyák láttára a fertőzött területek felett. Éjszakánként a farkasok és ragadozó állatok végeznek nagy mérszárlást a közelgő egérhadsereg felett, de mindazáltal nem látszik fogyni az egerek száma; minél előbb nyomulnak, annál jobban szaporodnak. Mintegy egy kilométeres frontzélességben és három kilométer vastag tömötségben vonulnak. Azon helységeknek lakosai, amerre ezek elvonulnak, pánikszerűen elhagyni kénytelenek lakásaikat.

A RÖVIDHAJU NŐK ELŐBB-UTÓBB MEG FOGNAK KOPASZODNI

A „Physical Culture Magazin“ című amerikai folyóirat több szaktekintély véleményét közli a nők rövid hajviseletéről. Mindnyájan egyértelműen kijelentik, hogy a bubifrizura-őrület előbb-utóbb kopaszodáshoz fog vezetni. Ennek oka, hogy az emberi haj olyan, mint egy a szabad végén lezárt cső. Ha a haj le van vágva, a zsírok, amelyek a hajnak életelemei, elpárolognak. A férfiak gyors megkopaszodásának az oka az,

hogy gyakran nyíratják le a hajukat, és emellett kemény és szűk kalapot viselnek, amely a koponyabőröt kizárja a vérkeringésből. Hogy a nőknek eddig ilyen szép hajuk volt, annak az az oka, hogy nem vágatták le és a haj befónása elősegítette a természetes hajzsír megtartását. Sok nő felhagyott a rövidhaj-divattal és újból növeszti a haját.

KARÁCSONY ÉJJEL

Irta: K. Harmati Vilma

*Gyönyörű éjjel volt, karácsony lehetett
Műdön földre szállott maga a Szeretet;
Szent angyali sereg zengett Hallehuját:
Dicsőség Istennek, hogy elküldte Fiát!*

*Dicsőség Istennek, béke az embernek
Jóakarát legyen mindenféle népnek,
Egyformán gazdagnak, egyformán szegénynek —
Angyali ajkakraól így hangzott az ének.*

*Ma is karácsony van, — nem olyan mint régen
Kevés öröm van ma az emberi szívből;
Kihalt a szeretet; bűn felett megbánás?...
Csodálkozva kérdik: mi az a megváltás?*

*Építsd fel oh Urunk dicső országodat,
Hadd leljen minden szív alatta oltalmat;
Ilykép tudják meg majd — a Te kezéd műve,
S milliók borulnak szent trónod elébe.*

**AZ
„ARANY-
KORSZAK“ MIN-
DEN OLVASÓJÁNAK
BOLDOG ÜNNEPEKET
KIVÁN A SZERKESZTŐSÉG.**

**AKAR-E ÖN ÖRÖMET SZEREZNI
UJÉVI AJÁNDÉKKÉPEN JÓ-
BARÁTJÁNAK ÉS ISME-
RŐSÉNEK? UGY REN-
DELJE MEG CIMÉRE
AZ „ARANYKOR-
SZAK“ FOLYÓ-
IRATOT.**

**ELŐFIZETÉSI ÁRA
EGY ÉVRE 120 LEI**